

Thi Jian Juajnee Jesucristo dikjin Marcos

**Juan thi nchegithe chujni
tjaago ngain jna xru'in jii**
*(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17;
Jn. 1:19-28)*

1 ¹ Ko ja'in kuexinxin xrague
chujni juajnee Jesucristo,
thi Xe'en Ndo Dio.

² Ku'en inchin jitaxin thi dikjin
Isaías, thi bagayée juajnee Ndo
Dio:

Ja'an rua'an naa thi sitau'an
nthi'á, naa thi dikao
juajnana,
ixin je'e thi sinchechjian
nthiaa.

³ Naa thee chujni tuyao ngain
nunthe xru'in jii ko ndachro:
“Nchechjian ra nthiee Nchaa
ná;

ko nao danthje'e ra nthi'á.”

⁴ Ko ja'in kunuxinxin Juan, thi
nchegithe chujni ngain jna thi
xru'in jii, ko bakjague na inxin
rugunda ruigithe na, ko jaña
rukjaguxin na inxin ukuinthu'e
na ko ubitjañe'e na thi jian'a
banche'e na. ⁵ Ko kainxin chujni
binthe nunthe'e Judea ko ni
binthe rajna Jerusalén bakii
na ngain Juan. Ko are je'e na

bakendue'en ñao na inxin kain
thi jian'a banche'e na, Juan
bancheigithe na ngain nda
Jordán.

⁶ Ko lunthue Juan dikunchjian
kunixin xre'e kucamello, ko
jithedunga naa rua, ko bane
kuxuali ko tsjeen kurmeena. ⁷ Are
Juan bakjaago ja'in bandachro:

—Thi jiruena utuin tsii ko
chunda icha tsjé juachaxin
ke ja'an. ¡Ko jikininxin'a na
tsunxindangaa kathee! ⁸ Ja'an
nthagithe ra kunixin jinda;
aro je'e sinthagithe ra kunixin
Espíritu Santo.

Bigithe Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Ko are Juan bancheigithe
chujni, Jesús bachrjexin rajna
Nazaret jii nunthe'e Galilea ko
sakjui ngain Juan, inxin bigithe
ngain nda Jordán. ¹⁰ Ko are
Jesús bachrjengixin jinda, je'e
bikon xiree ngajni, ko Espíritu
Santo xinkajin ngata'a je'e xraa
naa kunthuanajni. ¹¹ Ko ngajni
kuinxin ni naa tha ndachro:

—Ja'a thi Xan'na anto thjuua
ko ja'an anto cha'na inxin ja'a.

Nchiijin binao runcheye'e Jesús*(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹²Ko tuinxion Espíritu Santo sabikao Jesús ngaga'a jna thi xru'in jii. ¹³Ko nthi'a nchiijin kjuexin runcheye'e Jesús nguii yoo kan ncha'on, ko be'e thi binthe tsjé kuxiigo chrintho, ko angeel Ndo Dio baku'en Jesús.

Jesús kuexi'in xree*(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

¹⁴Kuthimejan are kuiaxi'in na Juan ngain ndu'a xiiso, Jesús sakjui nunthe'e Galilea ko kjuaaگو juajnee Ndo Dio. ¹⁵Ko ndachro:

—Ujuui ncha'on, ko thi thetu'an Ndo Dio ujitunchiaon. Thinthu'e ra kain thi jian'a tenche'e ra ko dithikaon ra thi jian juajnee ndo.

Jesús bayee noo xii banthetse kucee*(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)*

¹⁶Naa ncha'on are Jesús jithji ngande'e nda Galilea, bikon yoo

xii choo xa, naa bi'in Simón, ko inaa bi'in Andrés. Ko kayui tetjangi nuncha'a ngain nda ixin runthetse kucee. ¹⁷Ko Jesús ndachro ngain xa:

—Ruena ra, ixin ja'an tsjagu'a ra kexreen satse ra chujni ixin sithikaon na Ndo Dio.

¹⁸Ko binthekinthu'e nunchee ko bintheruee Jesús.

¹⁹Ko xra kjin'a tethji na are Jesús bikon iyoo xii choo xa, yui xii te'i xe'en Zebedeo, naa bi'in Jacobo ko inaa Juan. Kayui xii ji'i kunixin ndudee tate na ngaa ntha bako, ixin tetheye'e na nuncha'a.

²⁰Ko Jesús bayee kayui xii te'i, ko je'e xa kuinthu'e xa ndudee xa, ndo di'in Zebedeo ngain ntha bako, je'e ndo ko icha ninche'e xra, ko kayui xa ruee xa Jesús.

Thi xii bechunda espíritu jian'a*(Lc. 4:31-37)*

²¹Kuthimejan Jesús ko ni bayee biji na ngain rajna Capernaum ko are binkee ncha'on nchejuga'a

*Jesús bayee noo xii banthetse kucee
(San Marcos 1:16)*

ni judío, Jesús bixi'in ni'ngo ko kuexi'in kjuuago ngain chujni. ²²Ko kain ni baki'in thi bakjaago Jesús bakise'en nā ixin je'e banichja inchin naa chujni chunda anto tsjé juachaxin ko je'a inchin tjaago xi tjaago ley. ²³Ko tuinxion, nthi'a ngain ni'ngo naa xi bechunda naa espíritu jian'a kuexi'in xa kuyao xa suji ko ndachro xa:

²⁴—¡Ja'a Jesús, thi juixin Nazaret! ¿Unda dixinthe ngajin ná? ¿A jui'i ixin sinchetjaan ni ra? ¡Ja'an nuna kensen ja'a, ko ja'a Xe'en Ndo Dio!

²⁵Aro Jesús binchesathe'e espíritu jian'a mee ko ndachro: —¡Tenkua ja'a, ko dachrxjin ngain xii yaa!

²⁶Ko espíritu jian'a mee suji kuntsjenga xii mee, ko kuyao suji ko bachrxjin ngain xa. ²⁷Ko kainxin chujni te nthi'a xraon nā ko banchiangi'i choo nā:

—¿Ke'e ji'i? ¿A ji'i inaa juajna narua jixragua ná? ¡Xii ji'i kunixin jié juachaxin thetu'en xa espíritu jian'a, ko espíritu jian'a dithikaon!

²⁸Ko kainxin rajna te ngain nunthe Galilea anto daka kunu'e nā thi banche'e Jesús.

**Jesús binchexrue'en janchee
Simón Pedro**

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹Kuthimejan are bachrxjin nā ni'ngo mee, Jesús kunixin Jacobo ko Juan sakjui nā nchiandu'a Simón ko Andrés.

³⁰Ko are Jesús bixi'in nchia,

kuekiin nā ixin janchee Simón Pedro jitsingata'a jan sauen jan ixin beni'i jan ixin sua. ³¹Ko Jesús kunchie'en ngain jan, ko tse'e raa jan ko binchengathjen jan, ko bachrjekjio jan sua. Ko je'e jan kuexi'in jan bajon jan thi juine nā.

**Jesús binchexrue'en
tsjé chujni ni'i**

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³²Ko are ubiataon ncha'on mee, jui'au'e nā Jesús kainxin chujni ni'i ko kainxin chujni bechunda espíritu jian'a.

³³Ko kain ni rajna xrathe nā ngandangii nchia be'e Jesús, ³⁴ko nthi'a je'e binchexrue'en tsjé chujni bechunda jejee chin, kai chujni bechunda espíritu jian'a, je'e bantsje'e nā espíritu. Aro bakanchrxjanda'a espíritu jian'a ixin rundachro kensen je'e Jesús.

**Jesús kjuague chujni jii ngain
nunthe Galilea**

(Lc. 4:42-44)

³⁵Ko nduuyo, are xra naxin xe'e, Jesús bingathjen ko bachrxjin rajna ixin bikjee naa jngi thi xru'in jii ixin nthi'a nichjee Ndo Dio. ³⁶Kuthimejan Simón ko ni icha ni bakao bikjee nā Jesús. ³⁷Ko are ubithja nā ndachro nā:

—Kainxin chujni tethjee nā, suixin.

³⁸Ko je'e bathe'e:

—Ji ná ngain icha rajna te ngandajin ixin kai nthi'a tsjaago

juajnee Ndo Dio, ixin mee juixin ja'an.

³⁹Ko jañaa Jesús kuingaria nguii nunthe'e Galilea ixin kjuuago juajnee Ndo Dio ngain kain ni'ngo, ko bagantsjexin ngain chujni espíritu jian'a.

Jesús binchexrue'en naa xii bechunda chin lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰Naa xii bechunda chin lepra kunchie'en ngain Jesús, ko bethuxin ko ndachro:

—Ja rinao, nchao sinchexrue'en na chin'na.

⁴¹Ko Jesús kuiakunue'e ko kjuu ra a ixin kathe ko ndachro:

—Jaan, rina'o. Ukuxrua'an.

⁴²Ko are Jesús juexin ndachro yaa, chi'in xii mee ndabachrje'e chin, ko ixru'in chin bechunda.

⁴³Ko Jesús kuetu'en xii mee sarukji xa, aro sa'o ndachro:

⁴⁴—Xru'in chujni ndache ixin ukuxrua'an, je'o thji ngain xi daana ixin je'e xa sikon xa ixin ja'a ixru'in chin chunda ko dajon thi jikininxin dajon chujni ukuxrue'en, jañaa inchin kuetu'an Moisés, ko kain chujni tsunu'e na ixin ukuxrua'an.

⁴⁵Aro thi xii are sakjui xa kuexi'in xa kuekin xa kexreen je'e kuxrue'en. Mexinxin Jesús ichro'a baxraago ngain kexe'o rajna, ko tabagithu'e ngandele rajna thi xru'in jii. Aro maski jamee, chujni icha rajna bakii na ngain thi be'e Jesús.

Jesús binchexrue'en naa thi chro'a bakingi

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 ¹Batho kanxion ncha'on kuthimejan Jesús kjan rajna Capernaum. Ko chujni tuin kunu'e na ixin ube'e ngain nchia.

²Ko anto daka xrathe tsjé chujni ngain Jesús ko bithja'a nchia bixi'in na ko nguii thi dixinxin na ibithja'a ko nthi'a Jesús kjuague na juajnee Ndo Dio.

³Kuthimejan noo thi xii tetsengi naa thi chro'a bakingi. ⁴Aro chro'a batho na thi jii Jesús, ixin anto tsjé chujni te ngandangii nchia mee. Mexinxin kjuuaso na ngata'a nchia ko no thi jii Jesús binthjian na rio'o techue nchia ko nthi'a binchexinkajinxin na sauen thi chro'a bakingi. ⁵Are Jesús bikon xii te'i ixin chunthia xa ixin Jesús runchexingame'e thi ni'i, Jesús ndachro ngain thi ni'i:

—Kain thi jian'a ja'a binche'e, ja'an ubinthatjaña'a.

⁶Ko nthi'a tate kanxion xi tjaago ley, ko texraxaon xa: ⁷“¿Unda jañaa nichja xii ji'i?, ixin nchao'a jinichja xa ixin Ndo Dio. Xru'in chujni nchao sinchetjañe'e inaa chujni thi jian'a nche'e na, je'o Ndo Dio thi nchao sinche'e mee.” ⁸Aro Jesús ubenu'e thi texraxaon xa ko ndachro ngain xa:

—¿Unda xraxaon ra jañaa? ⁹¿Ke'e icha tangi'a rundathjan thi ni'i: “Kain thi jian'a binche'e

ubinthatjaña'a", o rundathjan: "Dingathjen, tsiin sauan ko thjixin ruthea"? ¹⁰ Ja'an tsjaago ngajin ra ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda juachaxin nthi'i ngata'a nunthe ixin nthatjañaa chujni thi jian'a nche'e na.

Kuthejan Jesús kjan ngain thi ni'i mee ko ndachro:

¹¹ —Ja'an rindathjo ja'a, dingathjen, tsiin sauan ko sathji nchiandui.

¹² Ko tuinxion bingathjen thi chro'a bakji mee, tsiin sauen ko ngathexin kon kain na bachrxexin nthi'a. Ko kain chujni xratao tabinthenchexruan na ko binchesaye'e na Ndo Dio, ko ndachro na:

—Xru'in ncha'on bukon ná thi anto chrjuin ku'en jai.

Jesús bayee Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Kuthimejan Jesús kjan ngande'e nda Galilea, ko tsjé chujni bakunchie'en ngain je'e, ko je'e banchekue'en na juajnee Ndo Dio. ¹⁴ Ko are Jesús sajithji, batho ngandangii naa thi bagatsexin na tumii César, ko Jesús bikon nthi'a naa thi xii di'in Leví ko ndudee di'in Alfeo. Ko Jesús ndachro ngain Leví:

—Xrakui ruena.

Ko Leví bingathjen ko ruee Jesús.

¹⁵ Kuthimejan are Jesús utajii ngain nthanchaon nthi'a nchiandu'a Leví, kunchie'en tsjé xi thjejo tumii César, ko chujni

anto banche'e thi jian'a, ko binthe na juine na ngain Jesús ko ngain ni bakao ixin utsjé ni baruee. ¹⁶ Ko are xi tjaago ley ko xi fariseo bikon xa ixin Jesús jineka'o ni thjejo tumii César ko ni anto nche'e jian'a, je'e xa banchiangi xa ngain ni bakao Jesús:

—¿Unda xi tjaago jineka'o ko dika'o ni thjejo tumii César ko ni anto nche'e jian'a?

¹⁷ Jesús kui'in xii te'i ko ndachro:

—Chujni ni'a, chujni mee rugunde'a xi nchexruan, je'o chujni ni'i, ni rugunde'e xi nchexruan. Mexinxin ja'an jui'a ixin sayaa chujni nche'e jian, ja'an jui'i ixin sayaa chujni nche'e jian'a ixin tsinthu'e na thi jian'a nche'e na.

**Jesús tjaago ixin
thi nchekjaano chujni**

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Naa ncha'on chujni bakao Juan ko ni fariseo tenchekjaano na, ko kanxion na kjui na ngain Jesús ko banchiangi'i na:

—¿Unda chujni xrakao Juan ko ni fariseo tenchekjaano na ko chujni chrji'o ja'a na'i?

¹⁹ Jesús ndachro:

—¿A chujni thji naa kiee ni thuthe'e nchao sinchekjaano na are xra nthi'a jii xi thuthe'e? ¡Na'i, je'e na chro'a sinchekjaano na ja xra jii xi tsuthe'e! ²⁰ Aro tsii ncha'on are sasikao na xi kuthe'e, kuthimejan nchue, sinchekjaano na.

²¹ 'Xru'in chujni theye'e naa luntho nthaxii kunixin rio'lo manta narua ixin manta narua thinxe luntho nthaxii, ko icha sangi thi digichje luntho. ²² Kai vino are jidatsuxi'in, chro'a sikia ngaa naa ruanxran nthaxii ixin tsunchrintaon rua mee, ko sinthji vino ko ruanxran ichro'a sunda. Mexinxin vino jidatsuxi'in, rugunda sikia ngain naa ruanxran narua.

Ni bakao Jesús kunchrijin na nua trigo ncha'on nchejuga'a ni
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Naa ncha'on nchejuga'a ni, Jesús ko chujni bakao tedatho na chrika jngi diginga trigo ko kunchrinjin na kanxion ninchjan trigo bine na. ²⁴ Ko kanxion xi fariseo bikon thi tenche'e na ko ndachro xa ngain Jesús:

—¿Unda chujni chrji'o nche'e na xra jikininxin'a nche'e ni ngain ncha'on nchejuga'a ni?

²⁵ Ko Jesús ndachro:

—¿A xra tsje'a ra thi jitaxin kexreen binche'e David kunixin ni bakao are anto be'en na jintha? ²⁶ Are mee Abiatar kjui xi daana icha renthe, ko David bixi'in nchiandu'a Ndo Dio ko bine niuthja dikunchaon ko xra chjee nio ni bakao. Ko niuthja te'i je'lo xi daana jikininxin bane nio.

²⁷ Kai ndachro Jesús ngain xa:

—Ncha'on nchejuga'a ni kunchjian ixin sinchejuga'a chujni ko sinchesaye'e na Ndo

Dio, ko chujni kunchjian'a na ixin sinchesaye'e na ncha'on nchejuga'a ni. ²⁸ Mexinxin ja'an, thi Xii juixin ngajni, chunda juachaxin tsetu'an ke'e tsu'en ngain ncha'on nchejuga'a ni.

Naa xii dixemado'o naa raa
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 ¹ Jesús bixi'in ni'ngo inaa, ko nthi'a taji naa xii ndadixemado'o naa raa xa. ² Ko nthi'a kanxion xi fariseo je'lo tetsje'e xa ako sinchexrue'en thi ni'i ngain thi ncha'on nchejuga'a ni, ko ja'naa nchao rukjang'i'i xa Jesús. ³ Kuthimejan Jesús ndachro ngain thi xii dixemado'o raa:

—Dingathjen ko dari'i ngusine.

⁴ Kuthimejan Jesús banchiang'i'i ni binthe nthi'a ko ndachro:

—¿Ke'e jikininxin sinche'e ni ngain ncha'on nchejuga'a ni? ¿A sinche'e ni thi jian o thi jian'a? ¿A tsjengijna ni chujni, o nasuexon ni na?

Aro kain na tenkua na.

⁵ Kuthimejan Jesús gu'nao tsje'e xi fariseo te nthi'a ko kai tabechiin ixin atho cha thinxin xa. Ko ndachro Jesús ngain thi beni'i:

—Thinxe raa.

Ko thi xii kuinxe raa ko kuxrue'en ra. ⁶ Kuthimejan kain xi fariseo sakjui xa ko kuexi'in xa kjua'o xa chujni bakao Herodes ixin kexreen sinche'e na ixin nasuexon na Jesús.

**Anto tsjé chujni xrathe
ngande'e jinda**

⁷Kuthimejan Jesús ko ni kuinchie'e sakjui nā ngande'e jinda ko tsjé chujni Galilea ruee. ⁸Ko are kui'in nā kain thi binche'e Jesús, tsjé chujni juixin Judea, Jerusalén, ni nunthe Idumea ko icha chujni juixin tuenxin nda Jordán, ko icha chujni juixin rajna Tiro ko Sidón. ⁹Ko ixin anto tsjé chujni baruee, mexinxin Jesús ndache chujni bakao ixin urugechunda nā naa ntha barko ko jaña rukunthedu'a nā ngaka je'e. ¹⁰Ko ixin anto tsjé chujni ubinchexrue'en, mexinxin kain ni beni'i binao nā ruxrata'a nā ngain ixin rukathe nā ko rukuxrue'en nā. ¹¹Ko chujni bechunda espíritu jian'a are bagikon Jesús, espíritu te'i baganka chujni ko banchenichja nā suji ko bandachro:

—Ja'a thi Xe'en Ndo Dio!

¹²Aro Jesús baketu'en ixin runthendachro'a kensen je'e.

**Jesús kuinchie'e thi theyoo
apóstol**

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³Kuthimejan Jesús kuanito naa jna, ko bayee chujni je'e juinao ko xrathe nā ngain je'e. ¹⁴Ko je'e kuinchie'e theyoo chujni ixin ruginthe nā ngain, ko ni te'i binchegi'in nā apóstol ixin rurua'an nā ko tsjaago nā juajnee Ndo Dio. ¹⁵Ko je'e chjee nā juachaxin santsje nā espíritu jian'a jixi'in

chujni. ¹⁶Ko ni theyoo te'i bi'in na Simón, thi kai Jesús banchegi'in Pedro; ¹⁷Jacobo ko xan choo xan bi'in Juan, ko yui xan te'i xe'en Zebedeo, thi kai Jesús banchegi'in xan Boanerges, ko ji'i ruchro xe'en thi dathe; ¹⁸kai Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, ko inaa thi bi'in Jacobo xe'en Alfeo, Tadeo, Simón thi Cananeo, ji'i kjui naa thi baketuka'o chujni romano, ¹⁹ko Judas Iscariote, thi ndachro kexreen rutse nā Jesús.

Jesús ko Beelzebú

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Kuthimejan Jesús sakjui ngain naa nchia, je'e ko ni bakao, ²⁰ko kjan xrathe tsjé chujni ko chro'a juine je'e ko kain ni kuinchie'e. ²¹Ko are kunu'e ni ndu'a Jesús ixin ke'e banche'e, kjui nā ixin sarugikao nā je'e ixin xraxaon na ixin ndaxenga.

²²Aro kanxion xi tjaago ley juixin rajna Jerusalén ndachro xa:

—Xii ji'i jixi'in xa Beelzebú, thi thetu'an kain espíritu jian'a. Ko je'e xa nchao dantsje xa espíritu jian'a kunixin juachaxiin Beelzebú.

²³Kuthimejan Jesús bayee kain chujni mee ko kjuaago kunixin thi baku'en ko ndachro:

—¿Kexreen je'o nchiijin sengi nchiijin? ²⁴Ja ni rajna thetuka'o choo nā, rajna mee tuin ndaruxanthe rajna. ²⁵Ko ja ngain naa nchia atho theto nā, kai tuin ndaruchjeeke nā. ²⁶Ko jaña kai ja nchiijin je'o tseto, kai se'a tsunchrje'en, ko tuin ndasitjaan.

²⁷Xru'in chujni nchao sixi'in nchiandu'a naa xii anto tsanga ixin tseme'e nā kain thi chunda xa, jā tsia'a nā xa sa'o. Kuthimejan nchao sasikao nā kain thi jixi'in nchiandu'a xa.

²⁸'Ndua thi rundathjo ra, kain chujni sitjañe'e kain thi jian'a nche'e nā ko kain thi jian'a nichja nā, ²⁹aro thi runichja jian'a ixin Espíritu Santo, chujni mee xru'in ncha'on sitjañe'e nā, ko kainxin ncha'on seka nā thi jian'a nichja nā.

³⁰Jaña ndachro Jesús ngain nā ixin ndachro nā ixin Jesús bechunda espíritu jian'a.

Janee ko xan choo Jesús
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹Kuthimejan biji janee ko xan choo Jesús ko chro'a bixi'in nā nchia. Ko bithu'e nā nduja ko kuetu'an nā rukii Jesús ngain

nā. ³²Ko kain chujni tate ngaka Jesús ndachro na:

—Janaa ko xan choo nduja te nā ko rinao nā runichja'a nā.

³³Ko Jesús ndachro:

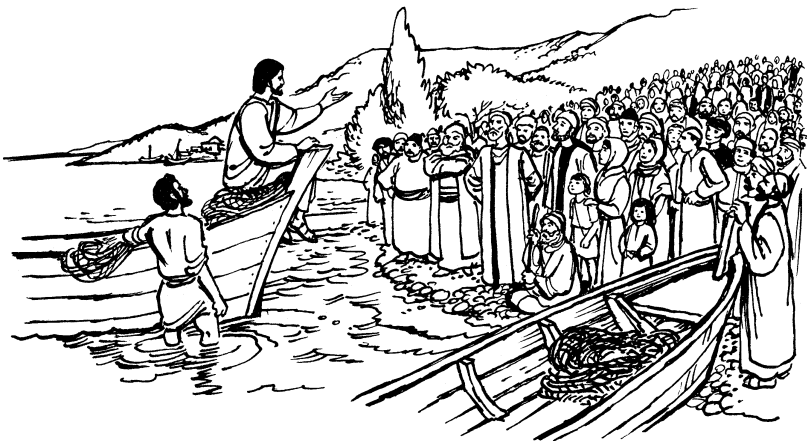
—¿Kensen janana, ko kensen xan chian?

³⁴Kuthimejan Jesús tsje'e kain ni tendajin je'e ko ndachro:

—Kain chujni te nthi'i, ni mee janana ko xan chian, ³⁵ixin kain chujni nche'e thi rinao Ndo Dio, ni mee xichian, nchrichian ko janana.

**Jesús tjaago ixin thi bikenga
nuatrigo ngataon jngi**
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 ¹Inaa ncha'on Jesús kuexi'in kjuague tsje chujni xrathe ngande'e nda Galilea, ko ixin anto tsje nā, mexinxin je'e bengaa naa ntha barko be'e ngatau'en jinda ko kainxin chujni bithu'e nā

Jesús bengaa ntha barko ixin kjuago ngain chujni
(San Marcos 4:1)

ngande'e nda. ²Kuthimejan Jesús anto tsjé kjuague na ixin thi tu'en ko ja'in ndachro:

³—Thi'in ra thi rundathjo ra: Naa thi xii kjui xa bikenga xa nuatrigo ngataon jngi. ⁴Ko are jitja xa trigo ngataon jngi thu'a nuanchjan binthji ngande'e nthi'á ko juii kunthua ko juine ba trigo mee. ⁵Ko icha nuanchjan binthji thi jii thjao, thi thjin'a jinche jii, mexinxin trigo mee anto daka chri'in. ⁶Ko are suji bania sua tuin ndaxe'nthe katrigo ko ndaxema ka ixin xru'in nue'e ka bechunda ka. ⁷Ko icha nuanchjan binthji ngaga'a kancha'a, ko kancha'a icha daka bangi ka ko ikuanchrjanda'a katrigo bangi ka, mexinxin xru'in bajon ka. ⁸Aro icha nuanchjan binthji thi jian jinche, ko chrjuin chri'in ka, bangi ka ko chrjuin bajon ka trigo. Ko naa nuanchjan bajon naa kan ko the nuanchjan, ko te nuanchjan bajon nii kan nuanchjan ko te bajon na'o kan nuanchjan.

⁹Ko ndachro Jesús:

—Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.

**Jesús ndachro ixin unda
jaña'a bakjaago**

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰Kuthimejan are uchiaon sakjui kainxin chujni, thi ni xra bithu'e ngain Jesús kunixin ni theyoo kuinchie'e banchiangi na ixin ke'e ruchro thi kjuago je'e.

¹¹Ko Jesús ndachro:

—Ja'a ra Ndo Dio chjaa ra juachaxin tsunu'a ra thi xru'in

kensen nu'e ixin ke'e ruchro thi thetu'an Ndo Dio. Aro ni icha je'o ruxrague na kunixin thi tu'en. ¹²Ko jamee maski tedikon na, te na inchin chujni dikona, ko maski thi'in na, te na inchin chujni thin'a ko thinxin'a, ko ja je'e na rukinxin na rukinthu'e na thi jian'a nche'e na ko rugitjañe'e na thi jian'a nche'e na.

**Jesús tjaago ke'e ruchro
thi binga nuatrigo**

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³Jesús ndachro ngain na:

—Ja thinxin'a ra thi ndachrjan

ji'i, ¿kexreen tsinxin ra icha

thi tsjaago ja'an? ¹⁴Thi thenga

nuatrigo, mee inchin thi tjaago

juajnee Ndo Dio. ¹⁵Thi nuatrigo

binthji ngaa nthi'á, mee inchin

chujni thi'in juajnee Ndo Dio,

aro se'a thi'in na ko thii nchiijin

ko dantsje'e na thi ukui'in na.

¹⁶Ko ikanxion chujni te na inchin

nuatrigo betsinga ngaga'a xro,

ko mee chujni thi'in juajnee Ndo

Dio ko anto chee na, ¹⁷aro ixin

chunda'a tsjé nue'e se'a tunchrje'en

ka, jaña'a chujni kai; ixin thinxin'a

na jian ko thii thi tangi ko chujni

chrjuin'a nche'e ngain na ixin

dithikaon na juajnee Ndo Dio.

Mexinxin ndathinthu'e na thi jian

juajna bayée na. ¹⁸Ko ikanxion

chujni te na inchin nuatrigo

betsinga ngaga'a kancha'a, mee

inchin chujni ukui'in juajnee Ndo

Dio, ¹⁹aro ta na juachaon ixin thi

jii ngain nunthe ji'i, thi thiaku'en

na tumi ko thi jian'a thiaku'en

nthau'e n̄a. Kain ji'i tanchrjanda'a n̄a thinxin n̄a thi jian juajna ko inche'a n̄a thi thetu'an juajna.

²⁰Ko ikanxion chujni te n̄a inchin nuatrigo betsinga ngain thi chrjuin nche, mee inchin chujni thi'in juajnee Ndo Dio ko dayee n̄a juajna ngain anseen n̄a ko nche'e n̄a thi thetu'an juajna. Ko jañaa naa nuanchjan dajon naa kan ko the nuanchjan, ko te nuanchjan dajon nii kan nuanchjan ko te dajon na'o kan nuanchjan.

Kain thi jima tsununxin

(Lc. 8:16-18)

²¹Ko kai ndachro Jesús:

—¿A nchegakaon ni naa xru'i kuthimejan tsema ni xru'i ngaxi'in naa nthaa kaja o nganginde'e naa saon? Na'i, icha jian nchegakaon ni xru'i ixin tsiin ni xru'i nui ixin sinchengasaan. ²²Mexinxin xru'in thi jima ke tsununxin'a, ko kain thi xraxaon ni ngain anseen ni ko jima, naa ncha'on tsununxin. ²³Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.

²⁴Kai ndachro:

—Thinxin ra jian thi thi'in ra. Ixin thi nche'e ra ngain icha chujni, jañaa sinche'e Ndo Dio ngajin ra, ko xra sayé'e ra icha. ²⁵Ixin thi uchunda, sayée icha, ko thi xru'in chunda, thi nchion chunda xra sachrje'e.

Jesús tjaago kexreen dangi nua

²⁶Kai ndachro Jesús:

—Thi thetu'an Ndo Dio mee inchin thenga chujni ngataon jngi. ²⁷Ko thi bikenga sadigejua

ko tsukjin xingame'e ko datho ncha'on ko thie. Ko tsee chri'in tse ko dangi, aro thi bikenga nue'a kexreen dangi ka. ²⁸Ko nunthe nchegangi ka, sa'o chri'in nthaa xijichje'en ka, kuthimejan ninchjan kuthimejan nuanchjan duanito ninchjan. ²⁹Ko are ucha nuanchjan, utaade n̄a katrigo ixin ubithja ncha'on sikjejo n̄a thi uguan.

Tsee di'in mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰Ko kai ndachro Jesús:

—¿Ke'e nchao sinthakininxin thi thetu'an Ndo Dio? ³¹Mee inchin tsee di'in mostaza ko mee tsee icha nchiin ke kainxin tsee dinga. ³²Ko are udinga tsee mee, ka dachrjetaon dangi ka icha ke kain ka, ko yeye dangi chaan ka ko kunthua nchao nchechjian kakee ba ngaga'a chaan nthaa.

Jesús bandachro ke'e ruchro thi bakjaago

(Mt. 13:34-35)

³³Jesús kjuaago juajnee Ndo Dio kunixin tsjé thi baku'en, ko je'e bakjaago thi nchao bakinxin chujni. ³⁴Ko je'o banichja ngain chujni kunixin tsjé thi baku'en, aro ngain chujnii bandachro ke'e ruchro thi bakjaago.

Jesús kuenta chrintho ko jinda jilkjamangiathe

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵Ncha'on mee are ndakunthie, Jesús ndache chujni bakao:

—Ji ná tuenxin jinda.

³⁶Kuthimejan Jesús ndache kain chujni ixin usarukji n̄a ko ngaa naa ntha barko bengaka'o ni bagakao ko sakjui n̄a. Ko kai ruee icha ntha barko. ³⁷Aro kjuabe'o chrintho ko chrin suji ko suji kjamangiathe jinda nganito ntha barko ko uchiao ruxinkajingi ntha jinda. ³⁸Ko Jesús tajijua nuton ntha ko jikjon jaa tajijua, ko chujni bakao je'e binchexingame'e n̄a ko ndache n̄a:

—¿Suixin ke tjaago! ¿Andusan'a ixin ndatexinkanjingi ná jinda?

³⁹Kuthimejan bingathjen Jesús, ko kuetu'en chrintho ko jinda ko ndachro:

—¿Tenkua! ¿Ko ndakua tadari'i!

Ko tabeta chrintho ko kain xratao tabe'e. ⁴⁰Ko ndachro Jesús ngain chujni bakao:

—¿Unda anto xraon ra? ¿Unda xra chunthia'a ra ngain Ndo Dio?

⁴¹Ko je'e n̄a anto xraon n̄a, ko ndache choo n̄a:

—¿Kensen ji'i ixin chrintho ko jinda dithikaon thi ndachro je'e?

Thi Gadareno bechunda espíritu jian'a

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 ¹Ko are bathujin n̄a jinda ko biji n̄a ngain nunthe Gadara, ²Jesús banianxin ntha barko ko naa xii bechunda espíritu jian'a juui ngain Jesús. ³Xii ji'i be'e xa ngayee chinthi'i chujni texrabaa, ko xru'in chujni bakixi'in batse xa, maski

chiacadena bakiixin n̄a xa.

⁴Ixin utsjé nthi'a kuia n̄a raa ko ruthee kunixin chia, aro je'e xa bakunchrintaon xa chia ko bagaaña xa chia bakiixin n̄a raa. Mexinxin xru'in kensen bakixi'in batse xa. ⁵Ko ncha'on ko thie bakji xa ngaga'a jna ko ngayee chinthi'i chujni texrabaa ko bakuyao xa ko bancheni'i xa nthau'e xa kunixin xro. ⁶Ko are xra kjínxin bikon xa Jesús, kuinga xa juui xa ngain Jesús ko bethuxin xa ngathexin kon; ⁷ko ndachro xa:

—¿Unda dixinthe ngajin? Ja'a Jesús, Xe'en Ndo Dio, ndo thjen ngajni. ¿Nthatsa'an ñao ixin Ndo Dio nchegetan'a na tangi!

⁸Jaña ndachro espíritu jian'a ji'i ixin Jesús udindachro:

—¿Ja'a espíritu jian'a, sathjixin ngain xii ji'i!

⁹Ko Jesús banchiangi:

—¿Kexreen di'in ja'a?

Ko espíritu jian'a ndachro:

—Ja'an di'in na Legión ixin ja'an ná anto tsjé ná.

¹⁰Ko espíritu jian'a anto binchetse'en ñao Jesús ixin rugantsjexin'a ngain nunthe yaa.

¹¹Ko nthi'a chiaon binthe anto tsjé kukuchi tenea ba chiaon ruthee jna. ¹²Mexinxin kain espíritu jian'a binchetse'en ñao Jesús ko ndachro:

—Rua'an ni ra ngain kukuchi ta'a ko tanchrjanda ni ra sixi'in ná ngain ba.

¹³Ko Jesús bajon juachaxin, ko kain espíritu jian'a

bachrjexin ngain xii mee, ko sabinthexi'in espíritu ngain kukuchi ta'a. Ko binthe inchin yoo nq kukuchi, ko kainxin kukuchi kuanthjen ba thi yasue' ko binthetsiangi ba jinda ko ndabinthege'en ba.

¹⁴Kuthimejan kain chujni bakingaria kukuchi xraon nq ko kuinga nq kjui nq ngain chujni te ngain rajna ko ni te ngain jngi ixin kuekin nq thi ku'en. Ko chujni juii ixin rutsje'e nq ke'e ku'en. ¹⁵Ko are chujni biji nq thi jii Jesús ko bikon nq thi xii bechunda tsjé espíritu jian'a ixin ujingaa xa lunthue xa ko undakua jii xa, kain nq anto xraon nq. ¹⁶Ko kain chujni bikon thi ku'en ji'i kuekin nq ngain icha chujni thi ku'en thi xii bechunda tsjé espíritu jian'a ko thi ku'en kain kukuchi. ¹⁷Ko chujni kuexi'in nq binchetse'en nq ñao Jesús ixin sarukjixin nunthe'e nq.

¹⁸Ko are Jesús jitani ntha barko, thi xii bechunda tsjé espíritu jian'a binchetse'en ñao Jesús ixin rukanchrjanda rukji ngain. ¹⁹Ko Jesús bithuexin'a, ko ndachro:

—Sathji ngain ni nchiandui ko theki'in nq kain thi binche'e Ndo Dio ngajin, ko kexreen kuiakunua'a ndo.

²⁰Kuthimejan xii ji'i sakjui xa bakekiin xa chujni nunthe Decápolis kain thi binche'e Jesús ngain xa. Ko kain chujni bakise'en nq are baki'in nq ji'i.

Jesús binchexecheon xan nchrichje'en Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹Are Jesús sakjan tuenxin jinda inaa ngain ntha barko, tsjé chujni xrathe ngande'e nda ko bixindajin nq, mexinxin tabithu'e ngande'e nda. ²²Ko nthi'a biji Jairo, naa xi thetu'an ngain ni'ngo, ko are je'e bikon Jesús bethuxin nthajuchji'i chrika ruthee Jesús, ²³ko anto binchetse'en ñao Jesús ko ndachro:

—Xan nchrichjan'na ndajide'en xan. Nthatsa'an ñao, chjin ná ko thiin raa ngata'a xan ixin tsuxrue'en xan ko sen'a xan.

²⁴Kuthimejan Jesús sakjui ngain xii mee. Ko anto tsjé chujni ruee ko anto kunthedugee Jesús ngayee nq. ²⁵Ko ngayee chujni jithji naa nchrii ubeni'i theyoo nano ixin bagengathjin'a thi bagengi'i jnii nchra. ²⁶Ko ixru'in bechunda nchra ixin undabinchexi'in nchra kain ngain xi nchexruan bakji nchra, ko kuxruen'a nchra ko icha beni'i nchra. ²⁷Ko je'e nchra ukui'in nchra ixin Jesús banchexrue'en tsjé chujni, mexinxin ngayexin chujni jiruee Jesús kjua raa nchra ko kathe nchra ngande'e lunthue Jesús, ²⁸ixin baxraxaon nchra: “Ja rukathe maski je'o lunthue Jesús, ja'an tsuxrua'an na.” ²⁹Ko are nchrii mee kathe nchra lunthue Jesús, tabekjio jnii nchra, ko kunu'e nchra

ixin ukuxrue'en nchra. ³⁰Ko Jesús kunu'e ixin binchexrue'en naa chujni kunixin juachaxiin. Mexinxin je'e ngaria ngain chujni ko banchiangi:

—¿Kensen kathe lunthuna?

³¹Ko chujni bakao Jesús ndachro na:

—Suixin ridikon ixin anto tsjé chujni tuntheedo na ngaka suixin, ko xradanchiangi: “¿Kensen kathe?”

³²Aro Jesús tsje'e ngayee na ixin rugikon kensen kathe.

³³Kuthimejan thi nchrii kuxrue'en xraga nchra ixin juaxraon, ko kjui nchra ko bethuxin nchra ngathexin kon Jesús, ko ndachro nchra kain thi ku'en. ³⁴Ko Jesús ndachro ngain nchra:

—Xan nchrichjan'na, ukuxrua'an ixin ja'a chunthia ngajin. Cha'a, sathji ko ixru'in juachjaon richunda.

³⁵Xra jinichja Jesús are juui kanxion chujni juixin nchiandu'a Jairo, thi thetu'an ngain ni'ngo ko ndachro na ngain:

—Xa'an undabe'en xan, ixru'in dindache Xi tjaago.

³⁶Ko Jesús kui'in thi ndachro na, ko je'e ndachro ngain Jairo:

—Xraon'a, je'o chunthia.

³⁷Ko Jesús kuanchrjanda'a ruruee icha chujni je'o kuanchrjanda Pedro, Jacobo ko Juan, xan choo Jacobo. ³⁸Ko are biji na ngain nchiandu'a Jairo, thi thetu'an ngain ni'ngo, kainxin chujni te nthi'a

anto tetsjanga na ko teta na juachjaon. ³⁹Ko are Jesús bixi'in ndachro:

—¿Unda anto tsjanga ra ko ta ra juachjaon? Xan nchrichjan digen'a xan, je'o tajjua xan.

⁴⁰Ko chujni kjuanuanka na Jesús, aro je'e ndache na ixin kain na rugachrjexin na nchia. Ko je'o bithu'e ndudee ko janee xan nchrichjan ko thi nii chujni bakao Jesús, ko bixi'in na thi jii xan nchrichjan. ⁴¹Ko Jesús tse'e raa xan ko ndachro ngain xan:

—¡Talita cumi! —mee ruchro: Xan nchrichjan, ja'an rindathjo, dingathjen.

⁴²Ko tuinxon, xan nchrichjan, thi bechunda theyoo nano, bingathjen xan ko nchao kjuixin ruthee xan ko kain chujni anto kuise'en na. ⁴³Aro Jesús anto kuetu'en na ixin xru'in kensen rundache na thi binche'e je'e, ko kai kuetu'an ixin ruchjee na xan nchrichjan sine xan.

Jesús kjui rajna Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 ¹Kuthimejan Jesús ko ni bakao sakjuixin na nthi'a ko sakjui na Nazaret, rajnee Jesús. ²Ko are juui ncha'on nchejuga'a chujni Israel, Jesús kuexi'in kjuaaago juajnee Ndo Dio ngain ni'ngo, ko chujni baki'in bakise'en na ixin thi bakjaago je'e, ko ndachro na:

—¿Thinoo kuangixin xa kain ji'i? ¿Kexreen anto jian chunxin xa Ndo Dio ko kexreen nche'e xa

thi na'a dikunxin ni? ³ ¿Aje'a xii ji'i xi carpintero, thi xe'en María ko xan choo Jacobo, José, Judas ko Simón? ¿Aje'a nchri choo xa te nchra nthi'i ngain rajnaa ná?

Mexinxin chujni bagithikaon'a nā thi bandachro Jesús. ⁴ Ko Jesús ndachro:

—Kainxin chujni nchesaye'e nā ni dayee juajnee Ndo Dio, aro ni xraje'o rajnee, ni ndu'a ko ni chujnii nchesaye'a nā.

⁵ Mexinxin Jesús nthi'a chro'a binche'e thi na'a bagikunxin chujni. Je'o thu'a chujni kuxrue'en are je'e kuenta'a raa ngata'a nā. ⁶ Ko Jesús anto kuise'en ixin chujni nthi'a chunthia'a nā ngain je'e. Aro Jesús kjui ikanxin rajna te chiaon.

**Jesús rua'an ni bakao
ixin bakjaago nā juajnee
Ndo Dio**

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Kuthimejan Jesús bayee ni theyoo bakao ko rua'an yoo ko yoo nā ngain icha rajna ko je'e bajon juachaxin ngain nā ixin nchao sengi nā espíritu jian'a chunda chujni. ⁸ Ko kai kuetu'en nā ixin xru'in sikao nā nguii thi tsji nā, ko rugikao'a nā thi tsamanxin nā, xru'in niuthja ko tumi. Je'o rugikao nā nthā kutho ixin tsjixin nā, ⁹ kathe jichjanga nā ko luntho tengaa nā. ¹⁰ Ko kai ndachro:

—Are saso ra ngain naa nchiandu'a nā ko rundathjo

ra nā ixin nchao sithu'a ra, nthi'a dithu'a ra sachrxinja ra rajna mee. ¹¹ Ko ja chrujan rajna sinao'a nā sayá'a ra nā ko sinao'a nā tsi'in nā thi runichja ra, dachrxin ra rajna mee ko tuntsjenga ra jinche jiyaa kathea ra. Jamee tsjaguxin ra ixin bithikaon'a ra nā.

¹² Ko ni theyoo bakao Jesús sabinthekji nā ko ndache nā kain chujni ixin tsinthu'e nā thi jian'a nche'e nā ko sithikaon nā Ndo Dio. ¹³ Kai bagengi nā tsjé espíritu jian'a be'e ngain chujni, ko bakinga nā aceite chujni ni'i ko bakuxrue'en nā.

**Be'en Juan
thi banchegithe chujni**

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Chujni anto bakekin nā thi banche'e Jesús, mexinxin rey Herodes kunu'e thi banche'e je'e, aro kanxion chujni bandachro nā:

—Juan, thi banchegithe chujni, kjan xechon, mexinxin chundaxin juachaxin nche'e kain yaa.

¹⁵ Ko ikanxion nā bandachro nā:

—Ji'i Elías, thi bagayée juajnee Ndo Dio.

Ko ikanxion nā ndachro nā:

—Xii ji'i inchin naa thi bagayée juajnee Ndo Dio are sa'o.

¹⁶ Are Herodes kui'in kain yaa, je'e ndachro:

—Ji'i Juan, thi ja'an kuetu'an chrijin jaa ko jai xechon.

¹⁷Ko ji'i ku'en, ixin are sa'o Herodes ndachro ixin biaxi'in Juan ngain ndu'a xiiso ko kuiaxin na chiacadena. Jamee binche'e ixin je'e beka'o Herodías, chri'i Felipe, xan choo Herodes. ¹⁸Ko Juan udindachro ngain Herodes:

—Ja'a jian'a rinche'e ixin ja'a riko'o chri'i xan choo.

¹⁹Mexinxin nchri Herodías anto bakuñau'e Juan ko binao naruguenxon, aro chro'a guen nchra are mee, ²⁰ixin Herodes baxraguen Juan ko bakanchrjanda'a ixin chrujan runchekao na, ixin Herodes benu'e ixin Juan banche'e thi jian ko bagithikaon Ndo Dio, ko Herodes banchexruxi'in baki'in thi bandachro Juan, maski bakinxin'a. ²¹Aro juui naa ncha'on, are Herodías nchao banchia ixin ruge'en Juan. Ko mee ku'en ngain kiese Herodes are chjee juine tsjé chujni, ni baketu'an, ni anto renthe ngain nunthe Galilea ko xi baketu'an xi soldado. ²²Ko xe'en Herodías bixi'in xan ngain thi tene na ko the xan. Ko Herodes ko kain chujni juineka'o anto binchexruxi'in na ixin kexreen the xan nchrii mee, mexinxin Herodes ndachro ngain xan nchrii:

—¿Ke'e rinao? Je'o danchia ko ja'an ruchja'a.

²³Ko Herodes ndache xan ko bajin ixin juachaxiin chunda je'e, nchao sajón thi sanchia xan ko ndachro:

—Ja'an nchao ruchja'a kain thi sanchiana, maski sanchiana ngusinenxin nunthe ja'an thetu'an.

²⁴Je'e xan bachrje xan ko banchiangi'i xan janee xan:

—¿Ke'e sanchia ngain xi rey?

Ko janee xan ndachro jan:

—¡Danchie'e xi rey jaa Juan, thi nchegithe chujni!

²⁵Ko jaikua kjan xan bixi'in xan thi be'e xi rey ko ndachro xan:

—Ja'an jaxon rina'o dichjana jaa Juan ngaa naa laato.

²⁶Ko xi rey anto kuaa xa juachjaon, aro ixin bajin xa ngathexin kon kain chujni te nthi'a ixin sajón xa kain thi sanchia xan nchrii, mexinxin xi rey bajón thi banchia xan ko jaña chruin rukunu'e xan. ²⁷Ko are mee rey Herodes kuetu'en naa xi soldado rukiau'e xa jaa Juan. ²⁸Ko xi soldado kjui xa ngain thi jiaxi'in Juan ko kunchrijin xa jaa ko ngaa laato juiauxin xa ko bajón xa ngain xan nchrii ko je'e xan bajón xan ngain janee xan.

²⁹Ko are kain chujni bakao Juan kunu'e na ke'e ku'en, kjui na biruee na Juan ko bikjabaa na.

Jesús bajón juine na'o nq chujni

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17;

Jn. 6:1-14)

³⁰Chujni bakao Jesús kjan xrathe na ngain ko kuekin na thi binche'e na ko kexreen kjuaago na nguii thi kjui na.

³¹ Kuthimejan Jesús ndachro ngain n̄a:

—Xrakui ra, chjin ná thi xru'in chujni jii ixin nthi'á sinchejuga'a ra nchin.

Jesús ndachro jaña ixin tsjé chujni bakii ngain n̄a, ko chro'a bane n̄a. ³² Ko jaña Jesús ko ni bakao kuani n̄a ngaa naa ntha barko ko sakjui n̄a naa nunthe thi xru'in chujni jii. ³³ Aro tsjé chujni batsuan n̄a Jesús ko ni bakao ko bikon n̄a are sabinthekji. Mexinxin tsjé chujni juixin tsjé rajna sakjui n̄a nguixin ngande'e nda, ko bitaon n̄a nthi'á ko sa'o biji n̄a ko nthi'á xrathe n̄a ngain Jesús. ³⁴ Ko are Jesús banianxin ntha barko, bikon anto tsjé chujni ko kuiakunue'e n̄a ixin xrathe n̄a nthi'á xraa kuleko xru'in chujni thingaria. Ko Jesús kuexi'in kjuague n̄a tsjé ixin Ndo Dio. ³⁵ Ko are ukutsukjin, chujni bakao Jesús juii n̄a ngain ko ndachro n̄a:

—Utsukjin ko nthi'i xru'in jii.

³⁶ Thetu'en n̄a satsji n̄a thi jii nchia o thi jii rajna ixin sike'na n̄a thi sine n̄a.

³⁷ Ko Jesús ndachro:

—Ja'a ra dajon ra thi sine n̄a. Ko ni bakao ndachro n̄a:

—¿Kexreen ja'an ná tsji ná sike'na ná niuthja sine kain chujni te'i? Já tsji ná sike'na ná sinthaxian ná inchin tumi dacha naa chujni nche'e xra nguii nano.

³⁸ Ko Jesús ndachro:

—Thji ra ditsje'e ra keja'in niuthja chunda ra.

Ko are tsje'e n̄a keja'in niuthja techunda n̄a, juii n̄a ko ndachro n̄a ngain Jesús:

—Jii na'o niuthja ko yoo kuchee.

³⁹ Kuthimejan Jesús kuetu'en kainxin chujni ixin ruchjeeya n̄a ko tarunthe n̄a ngata'a ka. ⁴⁰ Ko jaña binche'e n̄a ko chjeeya n̄a nanaa renkia n̄a ko ithu'a n̄a chjeeya n̄a yoo thi kan ko the n̄a. ⁴¹ Kuthimejan Jesús kuaa thi na'o niuthja ko thi yoo kuchee ko tsje'e nui ko binchenchaon nio. Kuthimejan baaña niuthja ko chjee chujni bakao ixin kunchjeye'e n̄a nio kain chujni ko kai kunchjeeya n̄a thi yoo kuchee. ⁴² Ko kainxin chujni juine n̄a ko kuje'e n̄a jian. ⁴³ Ko ni bakao Jesús batse n̄a theyoo nthaxra tekauntja niuthja ko kuchee xexin bine n̄a. ⁴⁴ Ko ni bine niuthja kjui inchin na'o n̄o ni xii.

**Jesús kjuixin ruthee
ngatau'en jinda**

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Kuthimejan Jesús kuetu'en chujni bakao ixin rukani n̄a ntha barko ko kuathua n̄a jinda ixin sarukji n̄a ngain rajna Betsaida. Ko Jesús xra bithu'e nthi'á ixin chu'en sarukji kainxin chujni. ⁴⁶ Ko are juexin sakjui kain n̄a, Jesús sakjui ngain naa jna ixin nichjee Ndo Dio. ⁴⁷ Ko are undakunthie, ntha barko nandaa biji ntha ngusine nda rugathujin, ko je'o Jesús bithu'e nthi'á ngande'e nda. ⁴⁸ Ko are uchiaon jidingasaan Jesús bikon

© 1996 David C. Cook

*Jesús kjuixin ruthee ngatau'en jinda
(San Marcos 6:48)*

ixin anto tangi tedakangi nā ntha barko ixin suji tedetan nā chrintho. Ko Jesús kjuixin ruthee ngain nā ngatau'en jinda ko je'e binche'e ixin xraa rugatho nao. ⁴⁹Aro ni bakao bikon nā Jesús jithjixin ruthee ngatau'en jinda, je'e nā xraxaon nā ixin naa nthancha'an ko binthekuyao nā, ⁵⁰ixin kain nā bikon nā ko anto xraon nā. Aro Jesús nichja ngain nā ko ndachro: —Xraon'a ra, ja'an Jesús na.

⁵¹Ko kuani ngaa ntha barko thi tengaa nā, ko tuinxion tabe'e chrintho. Ko je'e nā xratao bithu'e nā. ⁵²Ixin je'e nā xra kuinxin'a nā ke'e ruchro thi binche'e Jesús ngain thi ncha'on binchenchaon niuthja.

**Jesús nchexrue'en chujni ni'i
ngain nunthe Genesaret**
(Mt. 14:34-36)

⁵³Are juexin kuathua nā jinda, biji nā nunthe'e Genesaret.

Ko nthi'a kuenchruea nā ntha barko ngande'e jinda. ⁵⁴Ko are banianxin nā ntha barko, chujni tuin batsuan nā Jesús. ⁵⁵Ko ni nunthe mee, are bakunu'e nā thinoo be'e Jesús, kain ni bechunda ni ni'i bakia'o nā ngain Jesús ni nii nā ngain nthatu'en nā. ⁵⁶Ko nguui thi bakji inchin kain rajna, kain rajnanchjan, ko kain ni te ngataon jngi bagake'e nā ni ni'i nā ngande'e nthi'á ko banchetse'en nā ñao Jesús ixin rugithuexin rukathe nā kara je'o ngande'e lunthue. Ko kainxin chujni bakathe'e lunthue Jesús bakuxrue'en nā.

Thi nchekjan jian'a chujni
(Mt. 15:1-20)

7 ¹Kanxion xi fariseo ko kanxion xi tjaago ley binthekixin xa rajna Jerusalén, binthekunchie'en xa ngain Jesús, ²ko bikon xa ixin kanxion

chujni bakao Jesús tene n̄a ko kunthi'a n̄a jinda. ³(Ixin kain xi fariseo ko chujni Israel, bane'a n̄a ja bakunthi'a n̄a jinda tsjé nthi'a, ko jaña banch'e n̄a ixin anto bagithikaunxin n̄a kain thi kjuago ni ndo dachri'i n̄a xrachrjen. ⁴Ko are bakjanxin n̄a ndaasin xru'in bane n̄a ja bakunthi'a n̄a jinda. Ko xra nche'e n̄a tsjé thi dikuke'en n̄a, inchin kexreen baxreen laato, chi, ko kain traste chia ko kexreen suni n̄a jian saon banthejuata'a n̄a.) ⁵Kuthimejan xi fariseo ko xi bakjaago ley banchiangi'i n̄a Jesús:

—¿Unda chujni chrji'o nche'a n̄a thi binthakuan ná ni ndudachri'a ná xrachrjen? Ixin jine n̄a ko tunthi'a n̄a jinda tsjé nthi'a.

⁶Kuthimejan Jesús ndachro:

—Ja'a ra xro kunxon jian ra aro ndua'a! Nchao dikjin Isaías, thi bagayee juajnee Ndo Dio ixin ja'a ra are ndachro:

Chujni rajna ji'i je'o ru'a n̄a nchesayanxin na,
aro anseen n̄a xru'in tunu'e
n̄a ixin ruthjuena n̄a ja'an.

⁷Mexinxin kunxon nchesayana n̄a,
ixin thi je'e n̄a tenchekue'en
n̄a chujni juxon thi thetu'an
xii nthi'i ngata'a nunthe.

⁸Ja'a ra idithikaon'a ra thi thetu'an Ndo Dio ko je'o dithikaon ra thi binthakua'an ra chujni.

⁹Ko Jesús xra ndachro ngain n̄a:

—Ja'a ra anto jian dikjee ra ixin kexreen isithikaon'a ra thi thetu'an Ndo Dio ko je'o nche'e ra thi binthakua'an ra chujni.

¹⁰Ixin ley bayée Moisés ndachro: “Chunde'e ra juasaaya ngain ndudaa ra ko ngain janaa ra”, ko “Thi sinchekininxin jian'a ngain ndudee o ngain janee jikininxin se'en.” ¹¹Ko ja'a ra xra tjaago ra ixin naa chujni nchao rundache ndudee o janee: “Ja'an chro'a tsjengijna suixin ixin kain thi chunda ja'an, ndakjan Corbán” (ji'i ruchro ixin ja'an ubajon kain ngain Ndo Dio).

¹²Ko are jaña ndachro n̄a, ja'a ra itanchrjanda'a ra n̄a ixin tsjengijna n̄a ndudee n̄a o janee n̄a. ¹³Ko jaña ja'a ra inche'a ra thi thetu'an Ndo Dio, je'o ixin icha dithikaon ra thi kjuagu'a ra ni ndo dachri'a ra xrachrjen, ko ji'i thi kjuagu'e ra chujni jai. Ko xra nche'e ra icha thi jian'a inchin ji'i.

¹⁴Kuthimejan Jesús kjan bayee kain chujni ko ndachro:

—Thi'in ra jian kainxin thi ja'an rundachrjan ko thinxin ra. ¹⁵Je'a thi jine chujni kjanxin n̄a jian'a. Thi nchekjan jian'a chujni, mee thi dachrjexin ngain anseen n̄a. ¹⁶Ja'a ra xro thi'in ra, thinxin ra jian.

¹⁷Kuthimejan are Jesús kuinthu'e kain chujni, je'e kjan sabixi'in nchia ko chujni bakao banchiangi n̄a ngain ixin ke'e ruchro thi kjuago. ¹⁸Ko Jesús ndachro ngain n̄a:

—¿Akai ja'a ra thinxin'a ra?
¿Athinxin'a ra ixin thi kjan
chujni jian'a, je'a ixin thi jine
na? ¹⁹Ixin thi jine chujni thji'a
ngaxil'in anseen na, mee sathji
ngaxil'in tse'e na, kuthimejan
dachrje.

Ko jaña ndachro Jesús ixin
kain thi jine ni thjua. ²⁰Ko kai
ndachro:

—Thi thixin ngain anseen
chujni, mee thi nchekjan na
jian'a. ²¹Ixin ngain anseen na
dachrxexin thi jian'a je'e na
xraxaon na, inchin thi sejuaka'o
na kexe'o chujni, tsee na, thi
nasuenxon na chujni, ²²thi
dejuaka'o na nchrii je'a chri'i
na ko xii je'a xixi'i na, thi anto
thiaku'en na sechunda na tsjé
tumi, thi juxon jian'a xraxaon
na, thi juxon ncheeya na, thi
anto thiaku'en na nche'e na thi
jian'a, thi chjue'e na, thi nichja
na ndua'a ixin inaa chujni, thi
anto ta'in ñao na ko thi atho
cha thinxin na. ²³Kainxin thi
jian'a yaa thixin ngain anseen na
ko mee thi nchekjan na chujni
jian'a.

**Nchrii juixin nunthe
Sirofenicia chunthia
nchra Jesús
(Mt. 15:21-28)**

²⁴Jesús sakjuixin nthi'a ko
sakjui ngain nunthe'e rajna Tiro
ko rajna Sidón. Ko nthi'a bithu'e
ngain naa nchia ko binao'a
ixin rukunu'e chujni thinoo
be'e je'e. Aro chujni kunu'e na

thinoo be'e. ²⁵Ko tuin kunu'e
janee naa xan nchrii bechunda
espíritu jian'a ixin nthi'a be'e
Jesús, mexinxin kjui ko bethuxin
ngakee ruthee Jesús. ²⁶Naniita
ji'i kukue'en inchin ni griego ixin
juixin ngain nunthe Sirofenicia.
Ko binchetse'en nchra ñao Jesús
ixin rugantsje espíritu jian'a
bexi'in xe'en nchra. ²⁷Aro Jesús
ndachro ngain naniita:

—Tajanda sa'o tsjengijna chujni
judío. Ixin nchao'a jii ja naa
nduda'a santsje'e ndo xe'en ndo
niuthja ixin ruchjee ndo kunia.

²⁸Ko naniita bathe'e ngain
Jesús:

—¡Jaan, ndua! Aro kunia
jingi'i nthanchaon kai jine ba
nchuchje'en niuthja thingo chjan.

²⁹Ko Jesús ndachro:

—¡Jaan, atho nchao ndachro
ja'a! Cha'a ko sathji ixin espíritu
jian'a usakjuixin ngain xa'an.

³⁰Ko are naniita mee biji
nchiandu'a, bithja xe'en
tajitsingata'a xan saon, ko
espíritu jian'a bechunda xan
usadikjixin ngain xan.

**Jesús nchexrue'en naa
thi chro'a banichja
ko chro'a baki'in**

³¹Kuthimejan Jesús sakjanxin
nunthe'e rajna Tiro ko batho
ngain rajna Sidón ko no nunthe'e
Decápolis, bijija ngain nda di'in
Galilea. ³²Ko nthi'a bikau'e na
Jesús naa xii chro'a baki'in ko
chro'a banichja, ko binchetse'en
na ñao je'e ixin tsiin raa ngata'a

xii mee ixin rukuxrue'en xa.

³³Ko Jesús bachrjendaka'o xii mee ngayexin kain chujni ko xranxi'in kon raa ngain ndatsjuen xa ko kuinga ndathee kon raa ko kathe'e neje xa.

³⁴Kuthimejan tsje'e Jesús ngajni, ko baaba suji ko ndachro ngain xa:

—jEfata! —mee ruchro:

jXire'e!

³⁵Ko xiree ndatsjuen xa ko unchao kui'in xa ko unchao nichja xa. ³⁶Ko Jesús kuetu'en kain chujni ixin rundachro'a na ke'e binche'e. Ko are je'e icha baketu'en na ixin rundachro'a na, je'e na icha bakekin na.

³⁷Aro chujni anto kuise'en na ko bandachro na:

—jJe'e nchao nche'e kain!

Ixin chujni thin'a, je'e nchao ncheki'in na ko chujni nichja'a, je'e nchao nchenichja na.

Jesús bajon bine noo no chujni

(Mt. 15:32-39)

8 ¹Ko ncha'on ta'a kjan xrathe tsjé chujni ngain Jesús, ko xru'in bechunda na ixin rujine na. Mexinxin Jesús bayee chujni bakao ko ndachro ngain na:

²—Ja'an nchenina chujni te'i ixin uchunda nii ncha'on te na nthi'i ngajin, ko xru'in chunda na ixin sine na. ³Ja rundathjan na ixin satsji na nchiandu'a na ko xru'in sine na ndasendaxin na ntha ngatja nthi'á, ixin kanxion na kjín juixin na.

⁴Ko chujni bakao Jesús ndachro na:

—¿Thinoo siruee na tsjé niuthja ixin sine kain chujni te'i? Ixin nthi'i thi te ná xru'in jii.

⁵Jesús banchiangi ngain na ko ndachro:

—¿Keja'in niuthja chunda ra?

Ko je'e na ndachro na:

—Yaato niuthja.

⁶Kuthimejan Jesús kuetu'en kainxin chujni tabinthe na ngata'a nunthe, ko je'e kuaa thi yaato niuthja ko kuexruxi'in Ndo Dio, ko kunchjenga nio ko bajon nio ngain ni bakao ixin je'e na kunchjeeya na nio ngain chujni. Ko jaña binche'e na. ⁷Kai bechunda na kanxion kuchechjan, ko Jesús kuexruxi'in Ndo Dio ko bajon ba ngain ni bakao ixin kai kunchjeeya na ba. ⁸Kainxin na bine na ko kujee na jian. Kuthimejan xra binchekaon na yaato nthaxra thi xexin bine na. ⁹Ko kain chujni bine, kjui inchin noo no na. Ko Jesús chu'en sakjuika kain na, ¹⁰kuthimejan je'e ko ni bakao kuani na ntha barko ko sakjui na nunthe'e Dalmanuta.

Xi fariseo banchia xa ixin Jesús runche'e naa thi na'a dikunxin ni

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹Ko are biji na nthi'a, kunchie'en kanxion xi fariseo ngain Jesús ko tsjé banchiangi'i xa ixin jaña Jesús runche'e thi ruganchia xa, ko banchie'e

xa runche'e naa thi xra na'a dikunxin ni rukixin ngajni.

¹² Kuthimejan Jesús anto suji baaba ko ndachro:

—¿Unda chujni te jai rinao na sikon na naa thi xra na'a dikunxin na? Aro ja'a ra rindathjo ra ixin xru'in ji'i sikon ra.

¹³ Ko Jesús kuinthu'e kain xa nthi'a ko kjan bengaa ntha barko ko sakjui tuenxin jinda.

Thi nchege'en nchue niuthja chunda xi fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ko chujni bakao Jesús ndatjañe'e na bikao'a na niuthja ixin rujine na. Ko je'o nakua niuthja bechunda na are tethji na ngaa ntha barko. ¹⁵ Kuthimejan Jesús kuetu'en na ko ndachro:

—Tsje'e ra jian thi nchege'en nchue niuthja chunda xi fariseo ko thi nchege'en ncho'o chunda Herodes.

¹⁶ Ko ni bakao Jesús ndache choo na:

—Jaña jnichja ixin xru'in niuthja bikoo ná.

¹⁷ Aro Jesús kunu'e ke'e tetjao na ko ndachro ngain na:

—¿Unda tetjao choo ra ixin chunda'a ra niuthja? ¿Axra dikon'a ra ko xra thinxin'a ra? ¿Unda ja'a ra xru'in thinxin ra? ¹⁸ Maski tatetsje'e ra, aro xraa chujni dikon'a te ra, thi'in ra, aro xraa chujni thin'a te ra. ¿A undatjaña'a ra? ¹⁹ Are ja'an kunchjenga thi na'o niuthja ixin bine thi na'o

no xii, ¿keja'in nthaxra xra binchekaon ra thi xexin bine na?

Kuthimejan ni bakao Jesús ndachro na:

—Theyoo nthaxra.

²⁰ Kuthimejan ndachro Jesús inaa:

—Ko are ja'an kunchjenga thi yaato niuthja ixin bine thi noo no chujni, ¿keja'in nthaxra xra binchekaon ra thi xexin bine na?

Ko ni bakao Jesús ndachro na:

—Yaato nthaxra.

²¹ Kuthimejan Jesús ndachro ngain na:

—¿Ko unda xra thinxin'a ra thi ja'an ndathjo ra?

Jesús binchexrue'en naa thi bagikon'a ngain rajna Betsaida

²² Ko are biji na ngain rajna Betsaida, kanxion chujni nthi'a jui'au'e na Jesús naa xii chro'a bagikon. Ko binchetse'en na ñao ixin rukathe. ²³ Ko Jesús tse'e raa xii mee ko sabikao ngande'e rajna. Ko nthi'a Jesús kjua ndathee ngain jmakon xa ko bake'e raa ngata'a xa, ko banchiangi'i xa ixin aunchao dikon xa. ²⁴ Ko je'e xa ndachro xa:

—Jaan, dikon chujni, aro xraa nthaa te na ko satethji ntha.

²⁵ Kuthimejan Jesús bake'e raa ngain jmakon xa inaa, ko thi bagikon'a ukuxrue'en jmakon ko ubikon jian. ²⁶ Kuthimejan Jesús kuetu'en xa ixin sarukji xa nchiandu'a xa ko ndache xa:

—Kjanxin'a rajna ko xru'in chujni theki'in thi ku'en.

**Pedro ndachro ixin Jesús,
mee thi Cristo**

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷Jesús ko chujni bakao sakjui nā ngain rajnanchjan te chiaon rajna di'in Cesariee Filipino. Ko are tethji nā ngatja nthi'á, Jesús banchiangi'i na:

—¿Ke'e ndachro chujni ixin kensen na ja'an?

²⁸Ko je'e nā ndachro nā:

—Kaxion chujni ndachro nā ixin ja'a Juan thi banchegithe chujni, ikanxion nā ndachro nā ixin ja'a Elías ko ikanxion nā ndachro nā ixin ja'a naa chujni dayee juajnee Ndo Dio.

²⁹Kuthimejan Jesús banchiangi ngain ni bakao:

—Ko ja'a ra, ¿ke'e ndachro ra ixin kensen na ja'an?

Ko Pedro ndachro ngain Jesús:

—Suixin thi Cristo.

³⁰Aro Jesús kuetu'en chujni bakao ixin xru'in chujni rundache nā ixin je'e thi Cristo.

**Jesús ndachro ixin je'e
ndase'en**

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹Kuthimejan Jesús kuexi'in kjuague chujni bakao ixin je'e, thi Xii juixin ngajni, rugunda anto tangi tsu'en ngaa raa kain xi thetu'an ngain rajna, kain xi thetu'en xi daana ko kain xi tjaago ley. Ko ndachro ixin naruguenxon nā, aro ngain ncha'on ninxin je'e ruxechon.

³²Ko ixin Jesús jian ndachro

ke'e ruku'en, mexinxin Pedro bantsjenda Jesús ko binchesathe'e. ³³Aro Jesús ngaria ko tsje'e chujni bakao, ko binchesathe'e Pedro ko ndachro:

—¡Sathjixin ngajin ixin ja'a rinichja xraa nchiijin! Ko ja'a xraxaon'a inchin xraxaon Ndo Dio, ja'a je'o xraxaon inchin xraxaon chujni te ngain nunthe ji'i.

³⁴Kuthimejan Jesús bayee chujni bakao ko kain chujni te nthi'a ko ndachro:

—Jā chrujan thi rinao rurue'e na, rugunda rutjañe'e kain thi jixraxaon sinche'e, maski anto tangi tsu'en ko jā rugunda se'en, se'en ixin ja'an, ko rurue'e na.

³⁵Ixin thi rinao xru'in tsu'en, chujni ji'i icha daka ndasitjaan. Aro thi ruxrajon tangi tsu'en ko ruxrajon se'en ixin tjaago thi ja'an nth'a'a, chujni mee rukjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on se'en.

³⁶Ixin xru'in xree jā naa chujni sacha kainxin thi jii ngain nunthe ji'i ko ndasinchetjaan almee. ³⁷¿O keja'in tsenanxin chujni almee? ³⁸Jā chrujan chujni tusuee runichja ixin ja'an ko ixin thi jian juajnana ngain chujni nche'e jian'a ko nchesaye'a Ndo Dio, kai ja'an, thi Xii juixin ngajni, tsusua'na ixin chujni mee are si'i kunixin juachaxiin Ndudana ko kain ángel jii nthi'a ngajni.

9 ¹Kai ndachro Jesús ngain nā:

—Ndua thi rindathjo ra, ixin kanxion ra xro te ra nthi'i sen'a ra sikunja ra kexreen tsii thi

thetu'an Ndo Dio nthi'i kunixin juachaxiin ndo.

Bikon na Jesús anto ujee

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

²Batho inkjaon ncha'on, kuthimejan Jesús sabikao je'o Pedro, Jacobo ko Juan ngaga'a naa jna anto nui. Ko nthi'a kanio ni te'i bikon na Jesús anto ujee. ³Ko lunthue kungixima luntho ko anto ndakuraa luntho inchin chrintha. Ko xru'in chujni nchao rukjeen luntho ko runcherua inchin luntho mee. ⁴Ko kununxin Elías ko Moisés, ko tetjao Jesús. ⁵Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Suixin ke tjaago, anto nchao ixin ja'an ná te ná nthi'i. Sinthachjian ná nii nchiachjan, naa ixin Suixin, naa ixin Moisés ko inaa nchiachjan ixin Elías.

⁶Ko ji'i nichja Pedro ixin benue'a ke'e runichja ixin je'e ko kayui ni be'e ngain anto xraon na. ⁷Kuthimejan juui naa thjui ko je'e na ndabithu'e na ngakjan thjui. Ko ngakjan thjui mee juixin naa tha ndachro:

—Ji'i thi Xan'na, xan anto thjuaa. Dithikaon ra thi rundathjo ra xan.

⁸Ko tuinxion tsje'e na nguixin ngandajin na aro ixru'in bikon na. Je'o bikon na Jesús tajingathjen nthi'a.

⁹Ko are banianxin na ngain jna mee, Jesús kuetu'en kanio na ixin xru'in chujni rundache na thi bikon na, ruxechunja ngakjan

ni ndadige'en thi Xii juixin ngajni. ¹⁰Mexinxin xru'in chujni ndache na thi bikon na. Aro anto baganchiangi'i choo na ixin ke'e ruchro thi ruxechon ngakjan ni ndadige'en. ¹¹Kuthimejan banchiangi na ngain Jesús ko ndachro na:

—¿Unda ndachro kain xi tjaago ley ixin Elías rugunda tsii sa'o?

¹²Jesús ndachro ngain na:

—Jaan, ndua Elías thi tsii icha sa'o ko sinchekhjian thi nchao'a jii. Ko kai ndachro ngain Xruen Ndo Dio ixin ja'an, thi Xii juixin ngajni, anto tangi tsunna ko tsjé chujni tsjanua na na ja'an ixin sithikaon'a na na. ¹³Aro ja'an rundathjo ra ixin Elías ujuii, ko chujni binche'e na inchin binao na ngain je'e inchin jitaxin ngain Xruen Ndo Dio ixin thi ruku'en je'e.

Jesús binchexrue'en naa xan xichjan bechunda espíritu jian'a

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴Ko are juui na ngain thi bithu'e icha ni bakao Jesús, bikon na anto tsjé chujni ngandajin ni bithu'e, ko kai be'e kanxion xi tjaago ley ko suji jitjao xa ni bithu'e nthi'a. ¹⁵Ko are bikon chujni ixin biji Jesús, kain na anto kuise'en na ko kuinga na ngain je'e ixin chjee na juajna. ¹⁶Ko Jesús banchiangi ngain ni bithu'e ko ndachro:

—¿Ke'e tetjao ra ngain xi tjaago ley temee?

¹⁷Ko naa chujni be'e nthi'a ndachro:

—Suixin ke tjaago, nthi'i bikian xan'na ngajin ixin chunda xan naa espíritu jian'a, thi banchethapo xan. ¹⁸Ko are espíritu thetu'an ngain xan, tuntsjenga xan ko danka xan ngata'a nunthe, ko tuxro thixin ru'a xan ko netaon neno xan ko tatuncha xan. Ko ubinthatsaan ñao chujni chrji'o ixin rugantsje'e nā espíritu ji'i aro chro'a bantsje nā espíritu.

¹⁹Jesús ndachro:

—¿Unda chujni te jai chro'a chunthia nā? ¿Kensa xra rugunda sari'i ngajin ra? ¿Ko xra kensa tsixinna ngajin ra? Siku'na ra xan nthi'i.

²⁰Kuthimejan juia'o nā xan ngain Jesús. Ko are espíritu jian'a bikon Jesús, banchegetan xan tangi ko banka xan ngata'a nunthe, ko chrindu'a xan ko tuxro juixin ru'a xan.

²¹Kuthimejan Jesús banchiangi'i ndudee xan ko ndachro:

—¿Ukie'en nano tu'en xan ja'in?

Ko ndudee xan ndachro ndo:

—Kuexinxin xan are xra nchiin xan. ²²Ko anto tsjé nthi'a espíritu jian'a ji'i dankathe xan ngathe xru'i ko tjangi xan jinda ixin ruguen xan. Ja nchao, nthatsa'an ñao, thiakunuana ni ra ko nchexrue'en xan'na.

²³Ko ndachro Jesús:

—¿Kexreen, ja nchao? Thi chujni dithikaon, tu'en kain thi danchia.

²⁴Ko jaikua ndudee xan suji ndachro ndo:

—Dithika'on, ko thjengijna na ixin icha sithika'on.

²⁵Ko are bikon Jesús kunchie'en anto tsjé chujni, Jesús binchesathe'e espíritu jian'a be'e ngain chjan mee ko ndachro:

—Ja'a espíritu, thi nchethapo ko nchekuxro chjan ji'i, ja'an rithetu'an dachrxexin xan ko ikjan'a ngain xan.

²⁶Ko je'e espíritu jian'a mee kuyao suji ko kjan kuntsjenga xan suji ko bachrxexin ngain xan, ko je'e xan xraa ndabe'en xan. Ko chujni te nthi'a ndachro nā ixin undabe'en xan. ²⁷Aro Jesús tse'e raa xan ko binchengithjen xan ko je'e xan bingathjen xan.

²⁸Ko are Jesús bixi'in naa nchia, ni bakao je'e bantsjenda nā ko banchiangi nā:

—¿Unda ja'an ná chro'a bengi ná espíritu jian'a yaa?

²⁹Ko Jesús ndachro:

—Espíritu te'i dantsje ni je'o are nichjee ni Ndo Dio ko are nchekjaañ ni.

Jesús ndachro inaa ixin je'e ndase'en

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰Ko are Jesús ko chujni bakao sakjuixin nā nthi'a batho nā no nunthe'e Galilea. Aro Jesús binao'a ixin chujni rukunu'e thinoo be'e je'e, ³¹ixin je'e bakjague chujni bakao ko bandachro ngain nā: Ja'an thi Xii juixin ngajni, chujni sajón

na nā ngain chujni nasuenxon na. Aro kuthejan ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na. ³²Aro chujni bakao Jesús kuinxin'a nā thi ndachro je'e, ko xraunkua nā ruganchiangi nā ke'e ruchro thi nichja Jesús.

Kensen thi icha renthe

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³Kuthimejan are biji nā ngain rajna Capernaum ko are utate nā ngaxi'in nchia, Jesús banchiangi'i chujni bakao ko ndachro:

—¿Ke'e tedanchiangi'i choo ra are jui'i ná ngatja nthi'á?

³⁴Aro je'e nā tenkua nā ixin are juii nā ngatja nthi'á, banchiangi'i choo nā ixin kensen thi icha renthe. ³⁵Kuthimejan Jesús tabe'e ko bayee ni theyoo bakao ko ndachro ngain nā:

—Ja chrujan chujni rinao icha tsurenthe, rugunda sinche'e inchin naa chujni tunue'a renthe ko icha tsjengijna kainxin chujni.

³⁶Kuthimejan Jesús tse'e raa naa xan nchinchjan ko bake'e xan ngayee nā, kuthimejan kjuua xan ko ndachro ngain nā:

³⁷—Chujni sayée naa xan nchinchjan inchin xan ji'i, ixin dithikaon na nā ja'an, kai tedaye'na nā ko chujni sayé'na kai sayée nā thi rua'an na ja'an.

**Chujni ningakuan'a ná,
chujni mee jii ngajin ná**

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸Kuthimejan ndachro Juan ngain Jesús:

—Suixin ke tjaago, ja'an ná bikon ná naa xii jichunda juachaxian ixin kai dengi espíritu jian'a, aro ja'an ná ndathjan ná xa ixin isinche'a xa mee ixin chrji'a xa ngajin ná.

³⁹Ko Jesús ndachro:

—Kayakuen'a ra chujni mee, ixin kain chujni nche'e thi na'a dikunxin chujni kunixin juachaxinna, chujni mee chro'a runichja jian'a ixin ja'an. ⁴⁰Ixin chujni ningakuan'a ná, chujni mee jii ngajin ná. ⁴¹Ko kexe'o chujni sajón maski naa xalo jinda ngajin ra je'o ixin dithikaon ni ra ja'an, ndua rundathjo ra ixin chujni mee ujikininxin ixin Ndo Dio tsjenge'e nā 'na.

**Thi dita'a ni sinche'e ni thi
jian'a**

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴²Ko Jesús ndachro kai:

—Ja chrujan ra ixin thi jian'a sinche'e ra isithikaon'a inaa chujni nandaa jidithikaon na ja'an, icha jian ruchrianito ngain thusin ra naa xruchrin ko rukjangi ra nā ngain ndachaon. ⁴³Ko ja naa raa rinchexin thi jian'a, icha jian tunchrijin ra. Ixin icha jian rukjan inaa chujni narua maski ko'a naa raa ke tsji kunixin kayui raa ngain xru'i thi xru'in ncha'on sanga, ⁴⁴Ko nthi'á kutsindo den'a ba ko xru'i xru'in ncha'on danga xruui. ⁴⁵Ko ja chrujan ruthaa rinchexin thi jian'a, icha jian tunchrijin ruthe. Ixin icha jian rukjan inaa chujni narua maski ko'a naa ruthaa ke

tsji kunixin kayui ruthaa ngain xru'i thi xru'in ncha'on sanga, ⁴⁶ko nthi'a kutsindo den'a ba, ko xru'i xru'in ncha'on danga. ⁴⁷Ja thi dikon jmakon nthaxraxaon sinche'e thi jian'a, icha jian dantsjengi jmakon ko tja kjin, ixin icha jian rukjan inaa chujni narua maski ko'a naa jmakon ke tsji kunixin kayuixin jmakon ngain thi xru'i danga'a. ⁴⁸Ko nthi'a kutsindo den'a ba ko xru'i xru'in ncha'on danga.

⁴⁹Kain ra tsu'an ra inchin nthao ta xijntha ko chjan ngathe xru'i. ⁵⁰Xijntha jian. Aro ja xijntha ndarukuxruathe, ¿kexreen nchao sinchegunda chujni xijntha mee? Mexinxin ja'a ra kjan ra jian chujni, jañaan inchin xijntha nchejni kain. Ko chrjuin dakji'o choo ra.

Jesús tjaago ixin thi dachrjende'e ni teka'o choo

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 ¹Jesús bachrjexin rajna Capernaum, ko sakjui no nunthe'e Judea ko no tuenxin nda Jordán. Ko nthi'a kjan xrathe chujni ngain Jesús inaa, ko banchekue'en na inchin je'e banche'e. ²Kuthimejan kunchie'en kanxion xi fariseo ngain Jesús ixin runchenichja xa Jesús naa thi nchao'a jii ixin nchao rukjangixin xa. Ko banchiangi'i xa anchao naa xii sachrjende'e xa chri'i xa. ³Kuthimejan Jesús ndachro ngain xa:

—¿Ke'e kuetu'an ley bayée Moisés?

⁴Kuthimejan je'e xa ndachro xa:

—Moisés bajon juachaxin ixin nchao sajón ni ngain nchra naa xroon setaxin ixin unda bachrjende'e choo ni, ko jañaan nchao rundache ni nchra satsji nchra.

⁵Kuthimejan ndachro Jesús ngain xa:

—Moisés kuetu'an jañaan ixin ja'a ra atho cha thinxin ra. ⁶Aro ndachro ngain Xruen Ndo Dio ixin are kainxin kuexi'in be'e Ndo Dio binchekhjian ndo xii ko nchrii. ⁷Kai ndachro: “Mexinxin xii dachrjende'e xa ndudee xa ko janee xa ixin seka'o xa chri'i xa. ⁸Ko kayuixin chujni mee rukjan na inchin nakuaxinxon chujni.” Ko ije'a yoo chujni ixin ndakjan na xraa nakua chujni. ⁹Mexinxin thi ni Ndo Dio binchekjan nakua chujni, chujni chro'a santsjende'e choo na.

¹⁰Ko are sakjan na nchia, chujni bakao Jesús banchiangi'i na ixin ke'e ruchro thi ndachro.

¹¹Ko Jesús ndachro ngain na:

—Thi xii sachrjende'e chri'i ko seka'o inaa nchra jinche'e jian'a ngain chri'i ixin jidejuaka'o inaa nchrii je'a chri'i. ¹²Ko ja thi nchrii sachrjende'e xixi'i ko seka'o nchra inaa xa, kai nchrii mee jian'a jinche'e ngain xixi'i ixin jidejuaka'o inaa xii je'a xixi'i.

Jesús binchennaon xan nchinnchinchjan

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³Ko juia'o na kanxion xan nchinnchinchjan ngain Jesús ixin

rukathe xan kunixin raa. Aro chujni bakao Jesús binchesathe'e chujni juia'o chjan te'i. ¹⁴Ko are Jesús bikon yaa, guña'o ko ndachro ngain chujni bakao:

—Tanchrjanda ra xan nchinnchinchjan tsii xan ngajin; kayakuen'a ra xan. Ixin thi thetu'an Ndo Dio, je'o sixi'in thi chujni nche'e xraa je'e xan.

¹⁵Ja'an ndua thi rundathjo ra, ja sithikaon'a ra ngain Ndo Dio inchin dithikaon naa xan nchinchjan, ja'a ra chro'a sixi'in ra nthi'a thi thetu'an ndo.

¹⁶Ko are Jesús juexin kjuua xan nchinnchinchjan te'i, kuenta'a raa ngata'a xan ko binchenaon xan.

Thi xii bechunda anto tsjé tumi

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷Kuthimejan, are Jesús sajithji, naa thi xii kuinga ngain je'e ko bethuxin ngain Jesús ko ndachro:

—Suixin ke tjaago ko jian chujni, ¿ke'e rugunda sintha'a ja'an ixin nchao rukjan na inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin?

¹⁸Jesús ndachro:

—¿Unda ndachro ixin ja'an jian na? Xru'in inaa thi icha jian, je'o nakuaxinxon thi jian, ko mee Ndo Dio. ¹⁹Ja'a uchunxin thi kuetu'an Ndo Dio thi ndachro: “Duen'a chujni, darichriko'a nchrii je'a chri'a o xii je'a xixi'a, the'a, nichja'a thi je'a ndua ixin inaa chujni, ncheye'a chujni ko

chunde'e juasaaya ndudaa ko janaa.”

²⁰Kuthimejan thi xii ndachro:

—Suixin ke tjaago, kain yaa nth'a'a ko bantha'a are xra xan xii na.

²¹Ko Jesús bikon kunixin juathjua ko ndachro ngain xa:

—Je'o nakua thi ditjaan sinche'e. Thji ko nchekji kain thi chunda ko tunchjeye'e tumia chujni nua, ko tsjé ruchunda nthi'a ngajni. Kuthimejan si'i ko rue'na.

²²Ko are kui'in xa kain yaa kuaa xa juachjaon ko tabechiin xa ko sakjui xa ixin anto tsjé bechunda xa.

²³Kuthimejan Jesús tsje'e ngayee chujni bakao ko ndachro ngain na:

—¿Anto tangi ixin naa chujni chunda anto tsjé tumi nchao sixi'in nthi'a thi thetu'an Ndo Dio!

²⁴Ko chujni bakao Jesús anto kuise'en na ixin thi nichja je'e. Aro Jesús kjan ndachro ngain na inaa:

—¿Anto tangi sixi'in ngain thi thetu'an Ndo Dio chujni chunthia ixin tumii tsjengijna! ²⁵Icha tangi'a naa kucamello sathuxi'in ba thuechje'en naa nthachia ke chujni anto tsjé chunda sixi'in na ngain thi thetu'an Ndo Dio.

²⁶Ko are ni bakao Jesús kui'in na yaa, icha kuise'en na ko banchiangi'i choo na ko ndachro na:

—¿Kensen nchao rukjan inaa chujni narua remee?

²⁷Jesús tabetsje'e n̄a ko ndache n̄a:

—Chujni chro'a sinche'e ji'i, aro ixin Ndo Dio xru'in thi tangi jii.

²⁸Ko Pedro ndachro ngain Jesús:

—¿Mee ja'an ná, xro kuinthua ná kain thi binthechunda ná ko rua'a ra?

²⁹Jesús ndachro:

—Ja'an ndua rundathjo ra ixin kexe'o chujni thinthu'e nchiandu'a, o xan choo, o ndudee, o janee, o chri'i, o xe'en, o nunthe'e ixin ruena ja'an ko dikao thi jian juajna, ³⁰chujni mee sayée n̄a naa renkia icha tsjé ke thi ubechunda n̄a inchin nchiandu'a n̄a, xan choo n̄a, nchri choo n̄a, janee n̄a, nunthe'e n̄a ko kai rukjan n̄a inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin.

³¹Aro tsjé chujni jai xraxaon ixin anto renthe n̄a, are mee, xru'in tsurenthe n̄a, ko ni xraxaon ixin jai renthe'a n̄a, are mee je'e n̄a icha tsurenthe n̄a.

**Jesús ndachro inaa
ixin je'e ndase'en**

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³²Ko satethji n̄a Jerusalén, ko Jesús bitau'en nthi'á chujnii ko je'e n̄a kuise'en n̄a ko teruee n̄a kunixin juaxraon. Kuthimejan Jesús batsjenda ni theyoo bakao ko kuexi'in ndache n̄a thi ruku'en je'e. ³³Ko Jesús ndachro ngain n̄a:

—Ja'a ra tedikon ra ixin satethji ná Jerusalén. Ko nthi'a

ja'an, thi Xii juixin ngajni, sajón na n̄a ngain xi daana thetu'en icha xi daana ko ngain xi tjaago ley, ko ni te'i rundachro n̄a ixin nasuenson na n̄a. Ko sajón na n̄a ja'an ngain chujni je'a judío, ³⁴ko tsjanua na n̄a, ko tsjajin na n̄a rua, ko tsjanito na n̄a ndathee na ko nasuenson na n̄a, aro ngain ncha'on ninxin ja'an ruxechon na.

Thi banchia Jacobo ko Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵Kuthimejan Jacobo ko Juan, kayui xe'en Zebedeo, kunchie'en n̄a ngain Jesús ko ndachro n̄a:

—Suixin ke tjaago, rina'o ná naa juatutse'en ña'o ngajin.

³⁶Kuthimejan Jesús ndachro:

—¿Ke'e rinao ra?

³⁷Ko je'e n̄a ndachro n̄a:

—Rina'o ná ixin are Suixin sayé'e juachaxin tsetu'an kainxin thi jii, chjana ni ra juachaxin sinthe ná ngajin, naa ná no rajianxin ko inaa ná no rajngo.

³⁸Kuthimejan Jesús ndachro ngain n̄a:

—Ja'a ra nua'a ra ke'e tedanchia ra. ¿Anchao tsu'an ra thi anto tangi tsunna ja'an, ko anchao ndase'en ra inchin ndase'en na ja'an?

³⁹Ko je'e n̄a ndachro n̄a:

—Jaan, nchao.

Ko Jesús ndachro ngain n̄a:

—Jaan ndua, anto tangi tsu'an ra ko se'en ra inchin ja'an se'en na. ⁴⁰Aro thi sinthe ra no rajianxin na ko rajngo na, je'a

ja'an thi dajon juachaxin mee, je'o Ndudana, ndo nu'e kensen sinthe nthi'a.

⁴¹Ko are thi ithe chujni bakao Jesús kui'in nā yaa, guñao nā ngain Jacobo ko ngain Juan.

⁴²Aro Jesús bayee nā ko ndachro ngain nā:

—Ja'a ra nu'a ra ixin chujni tunu'e ixin je'e anto renthe ko tunu'e ixin je'e thetu'an kain, chujni te'i nche'e nā xraa ja je'e nā ruketu'an nā nguii nunthe ko thetu'an nā inchin je'e nā rinao nā. ⁴³Aro ngajin ra je'a jaña tsu'en, ixin thi rinao icha tsetu'an ngaya'a ra, mee rugunda icha tsjengijna chujni.

⁴⁴Ko kexe'o ra xro rinao ra icha tsetu'an ra, rugunda ixin chujni mee icha sinche'e xra ngaya'a ra. ⁴⁵Jaña inchin ja'an, thi xii juixin ngajni, jui'a ixin chujni tsjengijna na ja'an, ja'an jui'i ixin bikjengijna chujni ko ruxrajon na se'en na ixin je'e nā.

**Jesús binchexrue'en Bartimeo
thi bagikon'a**

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶Kuthimejan Jesús kunixin chujni bakao biji nā rajna Jericó, ko are bachrjexin nā rajna mee, anto tsjé chujni jiruee ko bikon nā ngande'e nthi'á tajii naa xii bagikon'a ko baganchiaga'a, ko xii mee bi'in Bartimeo, xe'en naa thi bi'in Timeo. ⁴⁷Ko are kui'in ixin jithii Jesús, thi juixin Nazaret, thi bagikon'a kuexi'in kuyao suji ko ndachro:

—¡Jesús, thi bachrjeninxin David, thiakunuana ja'an!

⁴⁸Anto tsjé chujni banchesathe'e ixin rutenkua, aro je'e icha seen bakuyao ko ndachro:

—¡Suixin, thi bachrjeninxin David, thiakunuana ja'an!

⁴⁹Kuthimejan Jesús tabingathjen ko ndachro:

—Daye'e ra xii mee.

Kuthimejan je'e nā bayee nā ko ndachro nā:

—Ta'a juachjaon ko dingathjen ixin Jesús jidaya'a ja'a.

⁵⁰Ko thi bagikon'a nthia'o banka thi jitsaa ko bingathjenbe'o ko kunchie'en ngain Jesús. ⁵¹Kuthimejan ndachro Jesús ngain:

—¿Ke'e rinao ixin ja'an sintha'a? Je'e thi bagikon'a ndachro: —Suixin ke tjaago, ja'an rina'o sikon.

⁵²Ko Jesús ndachro:

—Ixin chunthia ja'a

ukuxrua'an. Ko unchao sathji.

Ko xra jinichja Jesús are thi xii unchao bikon ko saruee Jesús.

Jesús biga'a rajna Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40;

Jn. 12:12-19)

11 ¹Ko are uchiao tediji nā Jerusalén, biji nā ngain rajna Betfagé ko rajna Betania, chrika jna di'in Ntha Olivo. Nthi'a Jesús rua'an yoo chujni bakao, ²ko ndachro ngain nā:

—Thji ra ngain rajnanchjan dikon ni ta'a. Nthi'a sinchii ra

naa kuluchuchjan jichrua ba, ko kuluchuchjan mee xra xru'in chujni digeta'a ba. Tunxindange'e ra ba ko sikoo ra ba. ³Ko ja chrujan chujni sanchiangi'a ra ixin unda jaña tenche'e ra, ndache ra na ixin Ncha ra rugunde'e ba, kuthimejan sika'an ra ba.

⁴Kuthimejan sakjui kayui ni mee ko bithja na kuluchuchjan tajichrua ba ngandangii nchiandu'e na no ngaxin nthi'a ko kunxindange'e na ba.

⁵Ko ikanxion chujni te nthi'a ndachro na:

—¿Ke'e tenche'e ra yaa? ¿Unda tetunxindange'e ra kuluchuchjan yaa?

⁶Ko kayui na bathe'e na inchin undachro Jesús ngain na, kuthimejan kuanchrjandee na kuluchuchjan. ⁷Ko bikao na kuluchuchjan ngain Jesús, ko thi tetsaa na kjuata'a na kuluchuchjan ko Jesús beta'a ba. ⁸Ko nguii ngaa nthi'a chujni kuingo na thi tetsaa na ko ikanxion na kuingo na chaan ntha juiauxin na ngataon jngi.

⁹Ko kain chujni tetaon nthi'a ko kain chujni teruee kuexi'in na kuyao na:

—¡Thjengijna ni ra, ja'a thi binthanchaon Ndo Dio ko jui'i kunixin juachaxiin ndo! ¹⁰¡Ndo Dio binchenchaon thi siketu'an inchin kuetu'an David! ¡Thjengijna ni ra Suixin Ndo Dio, ndo thjen ngajni!

¹¹Ko Jesús biga'a ngain rajna Jerusalén ko kjui ngain ni'ngo

icha renthe. Ko are juexin tsje'e kainxin thi jii nthi'a ko undajitunthie, je'e ko ni theyoo bakao sakjan na ngain rajna Betania.

Thi ku'en ntha higo xru'in thuchjuin dajon

(Mt. 21:18-19)

¹²Ko nduexin are bachrjexin na Betania, Jesús be'en jintha. ¹³Ko kjín bikunxin naa ntha higo jiyaa ntha ka, ko Jesús bitsje'e ntha ixin rugithja tho higo, aro xru'in tho bithja ixin xra je'a kunithjaue tho. ¹⁴Kuthimejan Jesús ndachro ngain ntha higo mee:

—¡Xru'in chujni rukjan sine thuchjuian!

Ko kain chujni bakao Jesús kui'in na ji'i.

Jesús bantsjexin ngain ni'ngo chujni bake'na ko banchekji

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48;

Jn. 2:13-22)

¹⁵Ko are biji na Jerusalén, Jesús bixi'in ngain ni'ngo icha renthe, ko kuexi'in bengi kain chujni tethe'na ko tenchekji. Ko kunkjamangi'i kain nthanchau'en chujni tedasingixin tumi ko kai kunkjamangi'i ntha xintauen kain ni tenchekji kunthuanajni. ¹⁶Ko Jesús ixru'in chujni kuanchrjanda ixin rugathuyee na ni'ngo ko teyaa na thi dike'na na. ¹⁷Ko Jesús kjuuago ngain na ko ndachro:

—Ngain Xruen Ndo Dio jitaxin: “Nchiania, si'in nchia,

nchia tjauxin chujni Ndo Dio, ni te nguixin nunthe”, aro ja'a ra ndadinchekjan ra nchia, nchiandu'a ni che'e.

¹⁸Ko are kain xi daana thetu'an icha xi daana ko kain xi tjaago ley kui'in xa thi ndachro Jesús ko binchexruxin'a xa. Mexinxin kuexi'in xa kjuue xa kexreen naruguenxon xa Jesús. Aro baxraon xa ixin kainxin chujni banchexruxi'in na kain thi kjuuago je'e. ¹⁹Ko are undakunaxin xe'e, Jesús sakjuixin ngain rajna Jerusalén.

Ntha higo ndadixema

(Mt. 21:20-22)

²⁰Ko nduexin dakao are kjan batho na thi jii ntha higo, ko bikon na ntha ixin nguixin ntha ndadixema ntha. ²¹Kuthimejan Pedro xraxaon thi ndachro Jesús ko ndachro:

—iSuixin ke tjaago! iTsjexin, ntha higo ndache ixin ixru'in thuchjuin sajón, ndadixema ntha!

²²Ko Jesús ndachro:

—Chunthia ra ngain Ndo Dio.

²³Ko ndua rundathjo ra, ixin kexe'o chujni rundache jna jimee: “Sathjixin yaa, ko daritsiangi ndachaon”, ko mee jaan tsu'en, ja chujni mee ndua chunthia ixin tsu'en, ko ruxraxon'a ngain anseen a jaan tsu'en o tsuen'a.

²⁴Mexinxin ndathjo ra, ixin kain thi sanchia ra ngain Ndo Dio, ko dithikaon ra ixin jaan sayé'e ra, jamee tsu'en. ²⁵Ko are tenichje'e

ra Ndo Dio, ko chrujan chujni tetu'naue ra, nchetjañe'e ra na. Jamee kai Ndudaa ra rexruxin ngajni sinthatjaña'a ra ndo kain thi jian'a nche'e ra. ²⁶Aro ja sinchetjañe'a ra chujni mee, kai Ndudaa ra rexruxin ngajni kai chro'a sinthatjaña'a ra ndo thi jian'a nche'e ra.

Thi juachaxin chunda Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷Kuthimejan kjan biji na Jerusalén. Ko are Jesús taride'e ngain ni'ngo icha renthe, kunchie'en ngain je'e kanxion xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko kanxion xi tjaago ley ko kanxion xi thetu'an ngain rajna. ²⁸Ko ndachro xa ngain Jesús:

—¿Ke'e juachaxin chunda ja'a ixin nche'e kain ji'i? ¿Ko kensen chjaa juachaxin ji'i?

²⁹Ko Jesús ndachro:

—Kai ja'an rina'o sanchiangi'a ra, ko ja rundachjejin ni ra thi ja'an sanchiangi'a ra, kai ja'an rundathjo ra ke'e juachaxin nthaxin kain ji'i. ³⁰Ndachjejin ni ra: ¿Kensen rua'an Juan ixin banchegithe chujni? ¿A Ndo Dio o chujni?

³¹Ko kuexi'in xa banchiangi'i choo xa ko ndache choo xa:

—¿Ke'e rundachro ná?, ixin ja rundachro ná ixin Ndo Dio rua'an, je'e rundathjo ná: “¿Unda bithikaon'a ra thi ndachro Juan?” ³²Ko kai chro'a rundachro ná ixin chujni rua'an.

Ko ja'in ndachro xa ixin baxraguen xa chujni ixin kain nā bagithikaon nā ixin Juan jaan ndua, naa thi bagayee juajnee Ndo Dio. ³³Mexinxin ndachro xa ngain Jesús:

—Nuna'a ná.

Kuthimejan ndachro Jesús ngain xa:

—Mexinxin ja'an kai rundathjo'a ra ke'e juachaxin nthaxin kain ji'i.

Ni nche'e xra jian'a

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 ¹Jesús kuexi'in kjuague nā kunixin thi baku'en ko ndachro:

—Be'e naa xii kjuenga ntha uva ngain jngi'i xa ko kuejee nguixin ngandajin jngi, ko binchechjian naa thue thi bageninxin nā tho uva ko kai binchechjian naa thjario'o anto nui thi bachuntaunxin xa nguui jngi'i xa.

²Kuthimejan xi jngi'i bajon xa jngi diginga ntha uva ngain kanxion ni nche'e xra ko je'e nā rukjenga nā 'na thi rugacha jngi ngain thi ntha tuchjuiin. Ko je'e xa sakjui xa kjin. ³Ko are ukunchiaon ncha'on are urukaade nā tho uva, thi jngi'i rua'an naa ni nche'e xree ngain ni bithue'e ntha uva ixin ruchjee nā thi jikininxin rugayee. ⁴Aro ni bithue'e ntha uva, tse nā ni nche'e xra rua'an xi najni; ko bintja nā, bengi nā ko xru'in chjee nā. ⁵Xi najni rua'an xa

inaa thi nche'e xree xa, aro kai kuaxin nā xro ko kunchrintau'en nā jaa ko chrjuin'a nichja nā ngain je'e. ⁶Ko rua'an xa inaa ni nche'e xree xa, ko thi ji'i naguenxon nā. Kuthimejan kjan rua'an xa tsjé ni nche'e xree xa, aro kai bikaon nā ko ikanxion nā naguenxon nā nā.

⁷Ko xra be'e inaa thi rurua'an xa, ko mee xe'en xa, xan anto bathjue'e xa. Ko xan ji'i, xan juexinxin rua'an xa ko xraxaon xa: “Xan'na ji'i icha ruchunde'e nā juasaaya.” ⁸Aro ni bithue'e jngi'i ntha uva ndache choo nā: “Ji'i thi sithue'e nguui jngi ji'i. Nasuenxon nā xan ko ja'an ná sithuaa ná nguixin jngi.” ⁹Mexinxin tse nā xan ko naguenxon nā xan, ko bantsjegaxin nā xan jngi ko biganka nā xan.

¹⁰Kuthimejan Jesús ndachro:

—¿Ke'e sinche'e xi najni mee? ¿Xi najni tsii xa ko nasuenxon xa kain ni nche'e xra jian'a te'i, ko sajón xa jngi'i ntha uva ngain jee chujni! ¹¹¿A xra xru'in ncha'on tsje'e ra Xruen Ndo Dio?, thi ndachro:

Thi xro banchegunda'a xi thethe nchia,
xro mee xro icha suji ke'e nchia.

¹²Ko ji'i binche'e Nchaa ná, ko ji'i anto chrjuin ngathexin kon ná.

¹³Ko are binthekinxin xa ixin thi kuekin Jesús jinichja ixin je'e xa, kjuee nā kexreen rutse

xa Jesús ixin rukiaxi'in n̄a, aro baxraguen xa chujni, mexinxin nthi'á kuinthu'e xa Jesús ko sabinthekji xa.

Thi xenge'e 'na César

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³Kuthimejan rua'an n̄a ngain Jesús kanxion xi fariseo ko kanxion chujni bakao Herodes ixin runchenichja n̄a Jesús chrujan thi ndua'a ko nchao rukjangi'i n̄a ko rutse n̄a. ¹⁴Ko chujni mee are juui n̄a ngain Jesús ndachro n̄a:

—Suixin ke tjaago, ja'an ná nuna ná ixin suixin nichja thi ndua ko nche'a thi ndathjo icha chujni, ko suixin ditsje'a arenthe n̄a o renthe'a n̄a, ko suixin je'o nchekue'en n̄a thi ndua nthiee Ndo Dio. Mexinxin ndachjejin ni ra, ¿a jian ixin ja'an ná tsjenga ná 'na ngain César o na'i? ¿Arugunda tsjenga ná 'na?

¹⁵Aro Jesús benu'e ixin kunxon jian nichja xa, mexinxin je'e ndachro ngain xa:

—¿Unda ja'a ra rinao ra sinchenichja ni ra thi ndua'a? Siku'na ra naa tumii ni romano ixin ja'an sikon.

¹⁶Ko je'e n̄a bikau'e n̄a tumi ko Jesús banchiangi'i n̄a:

—¿Kensen ngakon jinganito tumi ji'i ko kensen jitaxin nganito tumi?

Ko je'e n̄a ndachro n̄a:

—Kon César xi thetu'an.

¹⁷Kuthimejan ndachro Jesús ngain n̄a:

—Chje'e ra César thi jikininxin César ko chje'e ra Ndo Dio thi jikininxin ndo.

Ko kain n̄a kuise'en n̄a ixin thi nichja Jesús.

Xi saduceo banchiangi kexreen ruxechon ni

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸Kuthimejan kunchie'en kanxion xi saduceo ngain Jesús, ko xi te'i bagithikaon'a xa ixin ni udige'en ruxechon n̄a, ko ndachro xa ngain Jesús:

¹⁹—Suixin ke tjaago, ley bayée Moisés jitaxin ixin ja naa xii jika'o chri'i ko ndase'en ko xru'in chjan tsinthue'e ngain chri'i, rugunda ixin naa xan choo xi ndabe'en seka'o nchri ga'an ko ruchunda n̄a chjan ko chjan suan xraa ja rukji xe'en thi ndabe'en. ²⁰Ko binthe yaato xan xii, kain xan choo xan. Xan sa'o beka'o xan chri'i xan aro ndabe'en xan, ko xru'in chjan kuinthu'e xan. ²¹Mexinxin nchri ga'an beka'o xan yuxin, aro kai ndabe'en xan ko xru'in chjan kuinthu'e xan. Ko xraje'o ku'en xan ninxin, ²²ko jaña ku'en kain xan ko biji ngain xan yatuxin. Ko kain xan xru'in chjan kuinthu'e xan ko kain xan ndabe'en xan. Kuthimejan je'e nchra kai ndabe'en nchra. ²³Mexinxin ndachjejin ni ra, are ruxechon kain ni yaa, ¿kexe'e thi yaato xan xii ndabe'en, nduaxin xixi'i nchrii mee ixin kain xan bintheka'o xan nchrii mee?

²⁴ Jesús ndachro:

—Ja'a ra nua'a ra thi tenichja ra ixin nua'a ra thi jitaxin ngain Xruen Ndo Dio ko chunxin'a ra juachaxin chunda ndo.

²⁵ Ixin are ruxechon kain chujni undabe'en, are mee ixru'in chujni seka'o choo ko ixru'in chujni sajón xe'en ixin tsuthe'e xan, ixin kain na sinthe na inchin angeel Ndo Dio nthi'a ngajni. ²⁶ Aro thi danchiangi'na ni ra ixin thi chujni ruxechon, ¿atsje'a ra Xruen Ndo Dio thi dikjin Moisés? Thi jindachro ixin Ndo Dio nichjee je'e nthi'a ngaga'a kancha'a jitsama xru'i ko ndachro: “Ja'an thi Ndo Diue Abraham, Isaac ko Jacob.”

²⁷ Mexinxin ja'a ra nchao'a jii thi tenichja ra, ixin Ndo Dio, je'a Diue ni ndadige'en, Ndo Dio, Diue chujni techon.

**Thi icha renthe kuetu'an
Ndo Dio**

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Naa xi tjaago ley kui'in thi suji nichja Jesús ngain xi saduceo. Ko xi tjaago ley kui'in xa ixin Jesús nchao bathe'e ngain xi saduceo, mexinxin banchiangi'i xa:

—¿Kexe'e ley thi icha renthe thetu'an Ndo Dio?

²⁹ Ko Jesús ndachro:

—Thi ley jii sa'o ndachro: “Thi'in ra jian ja'a ra chujni Israel, nakuaxinxon Nchaa ná Dio jii ixin ja'an ná.” ³⁰ Ko “thjue'e ra Ndo Dio kunixin

ansean ra, kunixin almaa ra, kunixin juaxraxauan ra ko kain thi tsanga tunu'a ra.” Ji'i thi icha renthe ko thi sa'o thetu'an Ndo Dio sinche'e ni. ³¹ Ko thi yuxin thetu'an ndo xraa yaikua thi sa'o, ixin ndachro: “Thjue'e kain chujni inchin thjue'e nthau'a.” Ko kayui thi thetu'an ndo ji'i thi icha renthe ngain ley bayée Moisés.

³² Ko xi tjaago ley ndachro xa:

—Nchao thi ndachro suixin ke tjaago, jaan, ndua thi ndachro ixin nakuaxinxon Ndo Dio jii, ko xru'in inaa Ndo Dio jii. ³³ Ko kai nuna ixin thi thjue'e ni Ndo Dio kunixin anseen ni, kunixin juaxraxauen ni, kunixin almee ni, ko kain thi tsanga tunu'e ni ko ruthjue'e ni chujni inchin thjue'e ni nthau'e ni, ji'i icha renthe ke kain kuxiigo tjaaga ni ngain altar ko icha jian ke kuxiigo duen ni ixin Ndo Dio.

³⁴ Are Jesús kui'in thi jian nichja xii mee, je'e ndachro ngain xa:

—Ja'a uchiao ri'i ixin sixi'in nthi'a thi thetu'an Ndo Dio.

Ko ixru'in chujni kunchie'en ixin ruganchiangi icha ngain Jesús.

Thinoo bachrjeninxin Jesucristo

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Naa ncha'on are Jesús jitjague chujni ngain ni'ngo icha renthe, je'e ndachro:

—¿Unda ndachro xi tjaago ley ixin Cristo xe'en David? ³⁶ Ixin

David nichja kunixin juachaxiin
Espíritu Santo ko ndachro:

Nchana, ndachro ngain

Nchana thi Mesías:

“Dari'i ngain rajianxin na,
sakeja chringi'i ruthea kain
ni ningaku'an.”

³⁷Mexinxin, ja David ndache
Cristo, “Nchana”, ¿kexreen ixin
Cristo nchegi'in ra xe'en David?

Ko thi tsjé chujni te nthi'a anto
chee na kui'in na kain thi nichja
Jesús.

Jesús tjangi'i xi tjaago ley

(Mt. 23:1-36;

Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸Ko Jesús xra kjuague na ko
ndachro:

—Tsje'e ra jian ko nche'a ra
inchin nche'e xi tjaago ley ixin
je'e xa nchexruxi'in xa chrji
xa kunixin luntho jinjini, ko
nchexruxi'in xa ixin chujni
sajon na juajna ngain xa kunixin
jié juasaaya ngaa nthi'á, ³⁹ko
nchexruxi'in xa dinthe xa ngain
ntha xintaon icha renthe ngain
ni'ngo, ko kai nchexruxi'in xa
dinke xa ngain ntha xintaon
icha renthe are jine xa. ⁴⁰Ko xra
dantsje'e xa nchri ga'an kain thi
chunda nchra, ko kunxon anto
see nichjee xa Ndo Dio; mexinxin
je'e xa icha suji jié su'en xa.

Tumi bajon naa

nchri ga'an nua

(Lc. 21:1-4)

⁴¹Naa ncha'on Jesús tajii
ngaxi'in ni'ngo icha renthe

chiaon ngaka thi bagingachjian
tumi, ko tajitsje'e kexreen
tedankaa na tumi nthi'a. Ko
tsjé chujni anto chunda tumi
anto tsjé bagankaa na. ⁴²Ko biji
naa nchri ga'an nua ko bankaa
nchra yoo tuminchjan renthe'a.
⁴³Kuthimejan Jesús bayee chujni
bakao ko ndachro ngain na:

—Ndua thi rundathjo ra, ixin
nchri ga'an nua ji'i, icha tsjé
tumi bankaa nchra ngain thi
dingachjian tumi, ke kain ni
bajon tumi. ⁴⁴Ixin kain chujni
dajon na je'o thi xe'e na. Aro
nchrii nua ji'i bajon nchra kain
tumi bechunda nchra ixin
rujinexin nchra.

Jesús ndachro ixin

ruxanthe ni'ngo

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 ¹Jesús bachrjexin ngain
ni'ngo icha renthe, are
naa chujni bakao ndachro ngain:
—;Suixin ke tjaago, tsjexin
anto yeye xro ko yeye thjario'o
te'i!

²Ko Jesús ndachro:

—;A dikon kain thjario'o yeye
te'i? Ndua rindathjo ixin xru'in
xro sithu'e ngata'a inaa xro ixin
kain ndaruxanthe.

Thi tsu'en sa'o kuthimejan

tsjexin nunthe

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Ko icha chungiiixin sabinthekji
na ngain jna di'in Ntha Olivo,
jii no thi bagachrjexin ni
ni'ngo icha renthe. Ko Pedro,

Jacobo, Juan ko Andrés jimao banchiangi'i na Jesús ko ndachro na:

⁴—Ndachhejin ni ra, ¿kensa siku'en kain yaa? ¿Ko ke'e thi na'a dikunxin ni siku'en are utsu'en yaa?

⁵Ko Jesús ndachro:

—Tsje'e ra ixin xru'in kensen sinthaya'a ra. ⁶Ixin anto tsjé thi tsii ko rundachro ixin chunda juachaxinna ko rundachro: “Ja'an thi Cristo na”, ko tsjé chujni sincheye'e.

⁷Ko are ja'a ra tsi'in ra ixin anto duen choo chujni ngain nunthe, ko tsi'in ra ixin suen choo na ngain ikanxin rajna, aro xraon'a ra ixin ji'i rugunda tsu'en, aro xra je'a ncha'on are ndatsjexin nunthe. ⁸Ixin chujni naa nunthe siguen chujni ngain inaa nunthe, ko thi thetu'an siguen inaa thi thetu'an ngain inaa nunthe. Ko ngain tsjé nunthe suji tsingi nunthe ko anto se'e jinha, ko kain yaa tsu'en ko nandaa tsexinxin thi anto tangi tsu'en chujni.

⁹Aro tsje'e ra ixin xru'in tsu'an ra, ixin chujni sajón ra na ixin sintha'a ra na jie ko anto sintja ra na ngain ni'ngo ixin dithikaon ni ra ja'an, ko chujni sajón ra na ngain ni thetu'an nunthe ko ngain ni rey ixin ja'naa nchao runichja ra ngain na ixin ja'an. ¹⁰Aro sa'o rugunda ruxraago thi jian juajnee Ndo Dio ngain nguixin nunthe. ¹¹Ko are tsiaxi'an ra na ko sinthachia'an

ra na ngain ni nche'e jie, ta'a ra juachjaon ixin ke'e rundachro ra o kexreen runichja ra, je'o nichja ra thi Ndo Dio rundathjo ra. Ixin je'a ja'a ra thi runichja ra, Espíritu Santo, mee thi runichja ixin ja'a ra. ¹²Chujni sichro jie ixin xan choo ixin nasuenson na xan, ko nduda'a sichro ndo jie ixin xe'en ndo, ko chjan runingaku'en xan ni ndu'a xan ko sichro xan jie ixin nasuenson na ni ndu'a xan. ¹³Chujni nguixin nunthe runingaku'an ra na ixin ja'an. Aro thi tsixi'in ko xru'in ncha'on tsinthu'e thi ja'an kjuagua, chujni ji'i thi rukjan inaa chujni narua.

¹⁴Mexinxin are sikon ra ngain ni'ngo thi anto thjua'a sinchendusén na ngain Ndo Dio, ja'naa inchin ndachro Daniel, thi bagayee juajnee Ndo Dio. —Thi tsje'e xroon ji'i rugunda tsinxin—, ko are mee xro sinthe ra ngain nunthe Judea sathinga ra ngaga'a jna. ¹⁵Ko thi se'e ngata'a nchiandu'a, sanía'a siruee thi sinao sasikao. ¹⁶Ko thi se'e ngataon jngi, rukjan'a siruee lunthue. ¹⁷Anto tangi tsu'en kain nchrii sintheyaa chjan ko kain nchrii ruchunda chjan tetai ngain ncha'on mee! ¹⁸Ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin satsinga'a ra are kunithjaue kin, ¹⁹ixin are mee anto tangi tsu'en, ko thi tangi mee bagiku'an ni are nakuexinxin be'e nunthe ji'i, ko isikuen'a. ²⁰Ko Ndo Dio kuanchrjanda'a batho tsjé ncha'on thi tangi mee, ixin ja

rukanchrjanda ndo xru'in chujni ruxe'e, ko mee binche'e ndo ixin anto thjue'e ndo chujni je'e ndo kuinchie'e ndo.

²¹'Are mee ja chrujan chujni rundathjo ra: "Nthi'i jii thi Cristo", o "Nuji'a jii", ja'a ra dithikaon'a ra. ²²Ixin are mee tsununxin tsjé thi rundachro ixin je'e thi Cristo ko tsjé thi rundachro ixin je'e thi dayée juajnee Ndo Dio, aro ndua'a. Ko sinche'e na tsjé thi chrujan dikon ni ko tsjé thi xra na'a dikunxin ni, ko ja nchao kai sincheye'e na chujni ukuinchie'e Ndo Dio. ²³Aro tsje'e ra ixin xru'in tsu'an ra ixin ja'an ubinthanu'a ra kain thi siku'en ji'i.

Rukjan tsii thi Xii juixin ngajni
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴'Ko are tsjexin satho kain thi ncha'on anto tangi mee, kuthimejan ncha'on isinchengasan'a nchaon ko kunithjao isinchengasan'a ba. ²⁵Kunutse singuxin ba ngajni ko kainxin thi jii ngajni ruxranga. ²⁶Kuthimejan sikon na na ja'an, thi Xii juixin ngajni, si'i inaa ngakjan thjui kunixin jié juachaxin. ²⁷Ko ja'an rurua'an angelna ixin satse kainxin chujnina kuinchiaa, ni te nguixin nunthe ko ngajni.

²⁸'Tangi ra ixin thi tu'en ntha higo: Are xesan chaan ntha, ja'a ra unu'a ra ixin ujitunchiaon kunithjaue chrin. ²⁹Ja'naa kai are sikon ra kain yaa tsexi'in tsu'en, ja'a ra unu'a ra ixin ja'an uchiaon

rukjan na si'i inaa. ³⁰Atho ndua thi rindathjo ra ixin tsuenja kain ji'i, kuthimejan ndase'en chujni sinthechon are mee. ³¹Maski ngajni ko nunthe ndasitjaan, aro thi ja'an ndachrjan jaan siku'en.

³²'Aro xru'in kensen nu'e ncha'on ko hora are siku'en ji'i, ko xru'in ángel nu'e ko kai ja'an, thi Xe'en Ndo Dio, nuna'a. Je'o Ndo Dio, Ndudaa ná, thi nu'e.

³³'Mexinxin ja'a ra tsje'e ra jian are siku'en kain ji'i ixin nua'a ra ke'e hora tsii Nchaa ra. ³⁴Ko mee inchin naa xii sathji kjin ko kuinthu'e xa nchiandu'a xa, aro sa'o thetu'en xa ni nche'e xree xa sinche'e na xra jikininxin ngain nchia mee, ko kuetu'en xa thi jinda thi dixinxin ni nchia ixin senda jian. ³⁵Mexinxin tsje'e ra jian, ixin nua'a ra kesa tsii nchee nchia mee, zatsii xa are utsukjin, o atsii xa are uthie, o tsii xa are xra nduuyo o tsii xa are ujdindingasaan? ³⁶O ruginbe'o xa are ja'a ra techuen'a ra xa ko sithja ra xa tatechrin ra. ³⁷Thi ndathjo ra ji'i jeo'a ja'a ra tendathjo ra, ji'i ndachrjan ixin kainxin chujni: ¡Tsje'e ra jian are siku'en kain ji'i!

**Chujni kjuathexin ixin
rutse na Jesús**

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2;
Jn. 11:45-53)

14 ¹Bitjaan yoo ncha'on ixin rukii thi kiai di'in pascua, thi kiai jine na niuthja chunda'a thi nchege'en ncho'o. Ko are mee kain xi daana

baketu'an ngain icha xi daana ko kain xi tjaago ley kjuathexin xa kexreen runcheye'e xa Jesús ixin rutse xa ko naruguenxon xa.
²Aro ndachro xa:

—Suntho'a ná ji'i ngain kiai ixin kain chujni tsuñaaua ná na.

**Naa nchrii kuinthjithe
 ndaxrajni jaa Jesús**
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³Are Jesús xra be'e ngain rajna Betania, ko be'e ngain nthanchaon nthi'a nchiandu'a Simón thi banchegi'in na thi leproso, nthi'a kunchie'en naa thi nchrii kunixin xruxrao dikunchjianxin juxon xro marmol ko jiria naa ndaxrajni dikunchjianxin tsjo di'in nardo ko anto renthe. Ko kunthai nchra xro mee ko kuinthjithe nchra ndaxrajni ngata'a jaa Jesús. ⁴Ko kanxion chujni be'e nthi'a bikon na ji'i bintheguñao na ko kuexi'in na ndachro na:

—¿Unda kuxinkua ndaxrajni yaa? ⁵¡Icha nchao rukuchjixin nda inchin tsjexin dacha naa thi nche'e xra nguixin nano, ko tumi mee nchao ruchjee ná chujni nua!
 Ko binchesathe'e na thi nchrii mee.

⁶Aro Jesús ndachro ngain na:
 —Tanchrjanda ra nchrii yaa, ¿unda ncheñao ra nchra? Ixin thi binche'e nchra ngajin anto jian. ⁷Chujni nua kainxin ncha'on sinthe na ngaya'a ra, ko nchao tsjengijna ra na are ja'a ra sinoa ra. Aro ja'an kainxin'a ncha'on sari'i ngaya'a ra. ⁸Nchrii

ji'i binche'e nchra thi nchao binche'e nchra, ko ukuinga na nchra ndaxrajni ixin ruxrabaxin na are undase'en na. ⁹Atho ndua thi ja'an rindathjo ra ixin nguii thi sikekin na thi jian juajna ji'i, kai rundachro na thi binche'e nchrii ji'i, ixin jañaau ruxraxaunxin na nchra.

**Judas ndachro ixin
 rutse na Jesús**
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰Kuthimejan Judas Iscariote, naa thi theyoo chujni bakao Jesús, kjui bitsje'e kain xi daana icha renthe ko nichjee xa ixin kexreen je'e rugajon Jesús ngain xa. ¹¹Ko are je'e xa kui'in xa ji'i, anto chee xa ko ndachro xa ixin rugajon xa tumi. Kuthimejan Judas kuexi'in xraxaon ixin kexreen sinche'e ixin sinchechie'en Jesús ngain xa.

**Jesús bineka'o thi theyoo
 chujni bakao**
*(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23;
 Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

¹²Ncha'on sa'o are thexinxin kiai bajine na niuthja baganke'a na thi denxin ncho'o ko baguen na kuleko. Ni theyoo bakao Jesús kunchie'en na ngain je'e ko banchiangi'i na:

—¿Thinoo sinthachjianxin ná thi sunthexin ná kiee pascua?

¹³Kuthimejan Jesús kuetu'en yoo chujni bakao ko ndachro ngain na:
 —Thji ra Jerusalén, ko nthi'a setan ra naa thi xii jidikao naa nchiixra jinda ko rue'e ra xa.

¹⁴Ko ngain nchia sixi'in xa, nthi'a ndachexin ra thi nchiandu'a: “Xi tjaago danchiangi xa: ¿Thinoo sinekianxin chujnina pascua ji'i?” ¹⁵Ko thi nchiandu'a mee tsjagu'a ra naa nchia jié ngain piso yuxin. Nthi'a nchechjianxin ra thi sunthe ná.

¹⁶Kuthimejan kayui ni mee sakju'i na ko are biji na ngain rajna bithja na kain inchin Jesús ndachro. Ko nthi'a binchechjian na thi rune na ngain kiai.

¹⁷Ko are undakunaxin xe'e Jesús bijikao ni theyoo chujnii bagakao. ¹⁸Ko are utene na ngain nthanchaon, Jesús ndachro ngain na:

—Ja'an ndua rundathjo ra ixin naa ra xro tenthe ra ngajin sajón na ngain chujni ningakunna.

¹⁹Ko kain na ndabinthechiin na ko kuexi'in na banchiangi'i na Jesús, ko ndachro na:

—¿A ja'an?

²⁰Ko Jesús ndachro:

—Jaan, naa xro theyoo ra, thi jinchetjao niuthjee ngain laato rinenxin ja'an. ²¹Ndua, ja'an thi Xii juixin ngajni, rugunda se'en na inchin jitaxin ngain xruen Ndo Dio, aro janto tangi tsu'en thi xii sajón na ngain chujni ningakunna! Icha jian xii mee rukunkji'a xa.

²²Ko are xrateneo na, Jesús kuaa niuthja ko kuexruxi'in Ndo Dio, ko kunchjenga nio, kuthimejan bajón nio ngain ni theyoo ko ndachro ngain na:

—Jinthe ra, ji'i ruchro nthau'na.

²³Kuthimejan kuaa thi jiria vino ko kuexruxi'in Ndo Dio ko bajón ngain na ko kain na bi'i na vino. ²⁴Ko ndachro ngain na:

—Ji'i jnina, thi jitunchjianxin inaa trato narua ngain Ndo Dio. Ko jnina singo jni ixin ruxengaxin 'na thi jian'a nche'e tsjé chujni. ²⁵Aro rindathjo ra ixin ja'an irukjan'a na si'i ndee tho uva, tsija ncha'on are si'i vino naruaxin nthi'a thi thetu'an Ndo Dio.

Jesús ndachro ixin Pedro rundachro ixin chunxin'a je'e

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34;

Jn. 13:36-38)

²⁶Ko are juexin binthetsje na Salmos, sabinthekji na ngain jnanchjan di'in Ntha Olivo.

²⁷Kuthimejan Jesús ndachro ngain na:

—Kain ra sinthechi'in ra ko tatsinthuna ni ra, ixin ngain Xruen Ndo Dio ndachro: “Nasuenxon thi thingaria kuleko ko kain kuleko ndaruchjekee ba.” ²⁸Ko are ja'an ruxechon na, ja'an icha sa'o tsji ngain nunthe Galilea ke ja'a ra.

²⁹Kuthimejan Pedro ndachro ngain Jesús:

—Maski kainxin na tatsinthu'a na, aro ja'an na'i.

³⁰Kuthimejan ndachro Jesús:

—Ja'an ndua rindathjo ixin ngain thie ji'i, xra rutsje'a kunthaxichia yoo nthi'a ko ja'a uninxin nthi'a rundachro ixin chunxin'a na.

³¹Pedro ndachro:

—Maski nasuenxon na nā inchin se'en suixin, aro rundachrjan'a ixin chunxin'a.

Ko xraje'o nichja ni ikainxin bagakao Jesús.

**Jesús nichjee Ndo Dio
ngain Getsemaní**

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Kuthimejan Jesús kunixin chujni bakao biji nā ngain nunthe di'in Getsemaní, ko nthi'a Jesús ndachro ngain nā:

—Nthi'i dinthe ra ko chunna ra ixin ja'an sinichjaa Ndo Dio.

³³ Ko Jesús sabikao Pedro, Jacobo ko Juan, ko kuexi'in kunu'e naa juachjaon anto suji ngain anseen. ³⁴ Kuthimejan je'e ndachro:

—Ja'an tununa ngain ansenna naa juachjaon anto suji ko tununa ixin ndase'en na. Dithu'a ra nthi'i ko dinthechrin'a ra.

³⁵ Ko Jesús sakjui nchion icha kjin ko nthi'a bethuxin ko biseta'a nunthe ko nichjee Ndo Dio. Ko banchia ixin ja nchao, rugatho'a thi anto tangi ruku'en. ³⁶ Ko are jinichjee Ndo Dio ndachro:

*Jesús nichjee Ndo Dio ngain Getsemaní
(San Marcos 14:35)*

—¡Suixin, Ndudana! Suixin nchao dinche'e kain, mexinxin ja nchao tanchrjanda'a na satho thi anto tangi tsunna; aro tsuen'a inchin ja'an rina'o, ncho tsu'en inchin Suixin rinao.

³⁷ Kuthimejan je'e kjan ngain thi nii chujni bikao, ko are je'e biji nthi'a, je'e nā utadinthejua nā. Ko ndachro ngain Pedro:

—Simón, ¿autarichrin?

¿Akuixian'a tabaritsje'e naa hora?

³⁸ Tadinthetsje'e ra ko nchetse'en ra ñao Ndo Dio ixin xru'in thi jian'a sita'a ra. Ndua, espiritua ra tajichue'on ke'e siku'en, aro nthau'a ra suji'a nthao.

³⁹ Ko yuxin nthi'a je'e kjan nichjee Ndo Dio ko xraje'o nichja ngain ndo. ⁴⁰ Kuthimejan je'e kjan ko bithja nā tatejua nā inaa ixin jmakon nā ikuixin'a ixin kuthachrin, ko ibenue'a nā ke'e rundachro nā ngain Jesús.

⁴¹ Kuthimejan are ukjan nthi'a ninxin, Jesús ndachro ngain nā:

—Xra tadinthechrin ra ko nchejuga'a ra. ¡Uxingama'a ra! Ixin ujuii thi hora are ja'an, thi Xii juixin ngajni, sinchechie'en na nā ngaa raa chujni jian'a.

⁴² ¡Dingathjen ra sachjin ná, ixin ujuii thi tsjaago na ngain ni rutse na!

Tse nā Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53;

Jn. 18:2-11)

⁴³ Ko Jesús xra jañaa jinichja are juibe'o Judas, naa ni theyoo bakao, ko jirue anto tsjé chujni

teyaa nā espada ko nthaa, ixin xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko ni thetu'an ngain rajna, ni mee ni rua'an kain chujni te'i. ⁴⁴Ko Judas, thi bindachro kexreen rutse nā Jesús, mee udindachro ngain kain chujni juia'o:

—Thi ja'an tsetuxin ixin ruchja'a juajna, je'e mee Jesús, tse ra jian ko sathji'o ra.

⁴⁵Ko are Judas ujuii, je'e kunchie'en ngain Jesús ko ndachro:

—Suixin thi tjaago.

Ko kuetuxin Jesús ixin chjee juajna. ⁴⁶Kuthimejan chujni tse nā Jesús.

⁴⁷Aro naa ni bakao Jesús bantsje espadee ko kunchriji'in ndatsjuen naa xi nche'e xree xi daana icha renthe. ⁴⁸Ko Jesús ndachro ngain kain chujni:

—¿Aujui'i ra kunixin espada ko nthaa ixin bitse ni ra, inchin ja rukji naa xi che'e? ⁴⁹Kain ncha'on bari'i ngaya'a ra ixin banthakua'an ra ngain ni'ngo icha renthe ko tse'a ni ra. Aro kain ji'i jitu'en, ixin sikuexin kain thi dikjin ni bagayee juajnee Ndo Dio ngain Xruen ndo.

⁵⁰Ko kain ni bakao Jesús kuinthu'e nā je'o, ko sakuinga nā.

Naa xan xii sakuinga

⁵¹Kai naa xan xii baruee Jesús, je'o naa manta betsa xan, ko are tse nā xan, ⁵²je'e xan bachrjengaxin xan lunthue xan ko thulucho xan sakuinga xan.

Jesús ngathexin kon ni nche'e jie

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³Kuthimejan ni tse Jesús sabikao nā ngain nchiandu'a xi daana thetu'en icha xi daana, ko nthi'a binthexrathe kain xi daana icha renthe, xi tjaago ley ko ni thetu'an ngain rajna. ⁵⁴Ko Pedro kjin jiruexin ko biji ngain patieue nchiandu'a xi daana thetu'en kain xi daana. Nthi'a bixi'in Pedro ko tabe'e ngayee xi tenda nchia ko xixru'e ngain xru'i jiche nthi'a ⁵⁵Kain xi daana icha renthe ko kain xi nche'e jie kjuee xa thi jian'a runchekaxin xa Jesús ixin nchao naruguenxon xa. Aro xru'in jian'a bithje'e xa. ⁵⁶Ko tsjé chujni kunchie'en ixin ndachro nā thi ndua'a ixin Jesús, aro jejee banichja nā. ⁵⁷Kuthimejan binthekunchie'en kanxion chujni ixin nichja nā thi ndua'a ixin Jesús ko ndachro nā:

⁵⁸—Ja'an nā kuian nā ndachro xii yaa: “Ja'an nchao tsunxanthe ningue Ndo Dio, ni'ngo binchexjian chujni, ko ngain ncha'on ninxin sinthachjian inaa ningo ko je'a chujni sinchexjian ningo.”

⁵⁹Ko xra kjuathexin'a choo nā jian ixin xra jejee banichja nā.

⁶⁰Kuthimejan xi daana thetu'en kain xi daana bingathjen xa ngayee kainxin nā ko banchiangi'i xa Jesús:

—¿Axru'in rundachro ja'a?
¿Axru'in rundachro ixin thi
jinichja chujni te'i ixin ja'a?

⁶¹Aro Jesús tenkua ko xru'in
bathe'e, mexinxin je'e xa kjan xa
banchiangi'i xa inaa ko ndachro xa:

—¿Aja'a thi Cristo, thi Xe'en
Ndo Dio?

⁶²Ko Jesús ndachro:

—Jaan, ja'an. Ko sikon ni ra
ja'an, thi Xii juixin ngajni, sari'i
ngain rajianxiin Ndo Dio, thi
chunda kainxin juachaxin, ko
kai sikon ni ra are rukjan na si'i
ngakjan thjui.

⁶³Kuthimejan je'e xi daana
thetu'en kain xi daana anto
guñao xa ko kuinchje xa lunthue
xa ko ndachro xa:

—¡Irugunda'a tsjee ná icha
chujni runichja ixin thi binche'e
xii ji'i! ⁶⁴Ja'a ra ukui'in ra kexreen
nichja xa jian'a ixin Ndo Dio.
¿Ke'e xraxaon ra?

Ko kainxin na ndachro na ixin
Jesús jikininxin se'en.

⁶⁵Kuthimejan kanxion na
kjuanito na ndathee na, ko
kueje'e na jmakon Jesús ko
xrangii na thon ko xra ndache na:

—¡Ndachro kensen bintja!

Ko kain xi tenda nchia kjuaaya
xa ngain Jesús.

**Pedro ndachro ixin je'e
chunxin'a Jesús**

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶Are Pedro tajii nduja ngain
patio, biji ngain je'e, naa nchri
nche'e xree xi daana thetu'en

kain xi daana. ⁶⁷Ko are bikon
nchra Pedro tajixixru'e ngande'e
xru'i, je'e nchra ndachro nchra:

—Ja'a kai bakji'o Jesús, thi
juixin rajna Nazaret.

⁶⁸Aro Pedro ndachro ixin
ndua'a ko ndachro ngain nchra:

—Ja'an chunxin'a xii yaa, ko
nuna'a ke'e rinichja ja'a.

Kuthimejan sakjui thi
dixinxin ni patio. Ko tuin tsje
kunthaxichia. ⁶⁹Aro nchri nche'e
xra mee kjan nchra bikon nchra
Pedro inaa, ko kuexi'in ndachro
nchra ngain ni te nthi'a:

—Xii ji'i naa xi bagakao Jesús.

⁷⁰Ko Pedro kjan ndachro ixin
ndua'a. Kuthimejan kain ni te
nthi'a kjan ndachro na ngain
Pedro:

—Jaan ndua, ja'a naa chujni
bakao Jesús, ixin ja'a kai chujni
juixin nunthe Galilea.

⁷¹Kuthimejan Pedro banchia
rugetsingata'a thi jian'a ko
ndachro:

—Chunxin'a xii yaa, thi ja'a ra
ndachro ra.

⁷²Ko tuinxion tsje kunthaxichia
inaa. Kuthimejan Pedro xraxaon
thi ndachro Jesús ngain je'e: “Xra
rutsje'a kunthaxichia yoo nthi'a
ko ja'a uninxin nthi'a urundachro
ixin chunxin'a na.” Ko are xraxaon
ji'i be'e tsjanga.

Jesús ngathexin kon Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5;

Jn. 18:28-38)

15 ¹Are ubingasaan kain xi
daana baketu'an ngain

icha xi daana, xi tjaago ley, kain ni thetu'an ngain rajna ko kain ni nche'e jië kjuathexin nã ixin kexreen sinche'e nã, kuthimejan kuia nã Jesús ko bikao nã ngain Poncio Pilato. ²Ko Pilato banchiangi'i Jesús, ko ndachro:

—¿Aja'a thi Rey ni judío?

Ko Jesús ndachro:

—Jaan, jañaan inchin ja'a ndachro.

³Ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana anto tsjé bankata'a nã Jesús. ⁴Mexinxin Pilato kjan banchiangi'i Jesús inaa, ko ndachro:

—¿A ko xru'in rundachro ja'a? Thi'in kain thi jian'a tenichja nã ixin ja'a.

⁵Aro Jesús xru'in bathe'e. Ko Pilato ibenue'a ke'e ruxraxaon ixin Jesús.

Chujni banchia ixin Jesús se'en

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25;

Jn. 18:38—19:16)

⁶Ko ngain kain kiai pascua Pilato bakanchrjanda naa thi teaxi'in ko ni rajna bakinchie'e kexe'e thi bakanchrjanda. ⁷Ko ngain ncha'on mee be'e ngaxi'in ndu'a xiiso naa xii bi'in Barrabás ko ikanxion chujnii, thi bintheguen chujni are baketuka'o nã ni romano. ⁸Ko are xrathe tsjé chujni, kuexi'in nã ndache nã Pilato ixin tsanchrjanda naa thi jiaxi'in, jañaan inchin kuku'en nã ngain kain kiai.

⁹Ko Pilato ndachro ngain nã:

—¿Arinao ra tsanchrjanda thi ja'a ra nchegi'in ra Rey ni judío?

¹⁰Jañaan ndachro Pilato ixin je'e benu'e ixin kain xi daana thetu'en icha xi daana kunchjue'e xa ngain Jesús, mexinxin juiau'e nã ngathexin kon. ¹¹Aro kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ndache xa chujni ixin rundachro nã ngain Pilato ixin Barrabás thi sachrxexin ndu'a xiiso. ¹²Kuthimejan Pilato ndachro ngain nã:

—¿Ke'e rinao ra sintha'a ja'an ngain thi ja'a ra nchegi'in ra Rey chujni judío?

¹³Ko kain nã kuyao nã ko ndachro nã:

—¿Thenganito ntha cruz!

¹⁴Kuthimejan Pilato ndachro ngain nã:

—Aro, ¿ke'e jian'a binche'e?

Ko je'e nã kjan nã ndachro nã suji inaa:

—¿Thenganito ntha cruz!

¹⁵Ko Pilato binao bitu'e jian ngain chujni, mexinxin bantsje Barrabás ko kuanchrjanda sakjui, ko kuetu'an ixin bintja nã Jesús. Kuthimejan Pilato bajon Jesús ixin kuenganito nã ntha cruz.

¹⁶Kuthimejan xi soldado sabikao xa Jesús ngain patiué nchiandu'a Pilato ko bayee xa kainxin xi soldado. ¹⁷Ko kuentsaa xa Jesús naa luntho jatse suji, ko binchekjinga xa naa ntha ncha'a dinthekaa xa. ¹⁸Ko kjuanua xa ko ndachro xa suji:

—¿Thjengijna ni ra, ja'a thi thetu'en ni judío!

¹⁹Ko xrangii xa ntha jaa, ko kjuanito xa ndathee xa, ko

binthegethuxin xa ngain Jesús ixin runchesaye'e xa. ²⁰Kuthimejan are juexin kjuanua xa, bantsje'e xa luntho jatse binchetsaa xa ko binchengaa xa lunthue, ko sabikao xa ixin kuenganito xa ntha cruz.

Kuenganito xa Jesús ngain ntha cruz

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43;
Jn. 19:17-27)

²¹Ko are tedachrjekauxin xa Jesús nthi'a, betan xa naa thi xii kjanxin ngataon jngi ko binchekama xa ntha cruz, ko xii ji'i bi'in Simón, ko dikixin xa rajna Cirene. Ko xii mee kjui ndudee Alejandro ko Rufo.

²²Ko bikao xa Jesús ngain jna di'in Gólgota, ko ji'i ruchro Thi jii Nthaluro Jaa Chujni. ²³Ko nthi'a binao xa runchehi'i xa Jesús vino jithekjan ndee ka di'in mirra, aro Jesús bi'a vino mee. ²⁴Kuthimejan are ukuenganito xa Jesús ngain ntha cruz, kain xi soldado tsuntaon xa ixin kensen rugithue'e lunthue Jesús.

²⁵Jesús dakao benganito ntha cruz inchin a las nueve. ²⁶Ko bake'e na naa thi dikjinta'a thi jitaxin ixin unda kuenganito xa Jesús ngain ntha cruz, ko ja'in betaxin:

“Rey Chujni Judío.”

²⁷Ko chrikee Jesús kai kuenganito xa ntha cruz yoo xi che'e, naa xa be'e no rajianxiin Jesús ko inaa xa no rajngunxin.

²⁸Ko jaña bikuenxin thi

jitaxin ngain Xruen Ndo Dio thi ndachro: “Ko guen na inchin duen na chujni nche'e jian'a.”

²⁹Ko kain ni bagatho nthi'a banchengithjen jaa na ko banichja na jian'a ixin Jesús, ko bandachro na:

—Ja'a thi ndachro ixin rukunxanthe ni'ngo icha renthe ko ngain ncha'on ninxin rukjan runchechjian ni'ngo inaa.

³⁰¡Danianxin ntha cruz, ja ndua ja'a Xe'en Ndo Dio!

³¹Ko kain xi daana baketu'an ngain icha xi daana ko xi tjaago ley, kjuanua xa Jesús ko ndachro xa:

—Je'e nchao kjuengijna icha chujni, aro je'e chro'a danianxin ntha cruz. ³²Ja ndua je'e thi Cristo ko thetu'en ni judío, ncho dañianxin ntha cruz ko suthikaon ná je'e.

Ko kayui thi xii be'e nganito ntha cruz kjuanua xa Jesús.

Be'en Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49;
Jn. 19:28-30)

³³Ko ngusine ncha'on kuexi'in kunaxin xe'e nguixin nunthe ko batho nii hora ko xra naxin xe'e be'e. ³⁴Ko a las tres Jesús kuyao suji, ko ndachro:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —ko ji'i ruchro: Diuna, Diuna, ¿unda ndakuinthuna ja'on?

³⁵Ko kanxion ni te nthi'a kui'in na mee ko ndachro na:

—Thi'in ra, xii mee jidaye xa Elías.

³⁶Ko naa thi xii jii nthi'a kuinga biruee naa thi datse jinda inchin chjon, ko xrangi xa vinagre ko kuenkjin xa kon naa ntha ko chjee xa Jesús ixin rugi'i, ko ndachro xa:

—Chu'en ra. Sukon ná ako tsii Elías ixin sinchegania.

³⁷Aro Jesús kuyao suji, ko ndabe'en. ³⁸Ko are mee thi manta bethua ngaxi'in ni'ngo icha renthe, nui kuexinxin bichjenga nguii manta. ³⁹Ko xi thetu'an naa renkia xi soldado tajitsje'e thi jii Jesús, ko are bikon kexreen be'en, je'e ndachro:

—Jaan, ndua xii ji'i Xe'en Ndo Dio.

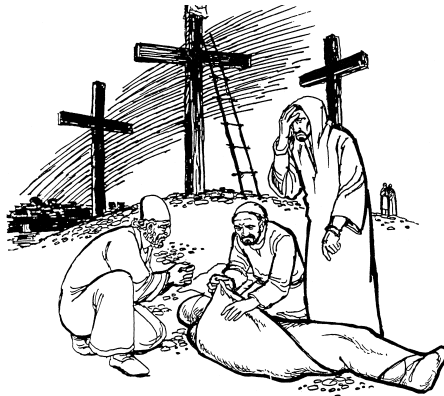
⁴⁰Ko nthi'a kai be'e kanxion nchríi ko kjinxin tatetsje'e nchra thi jitu'en. Nthi'a ngain nchra be'e María Magdalena, Salomé ko María, thi janee Jacobo ko José. ⁴¹Ko nchríi te'i kai baruee nchra Jesús ko bayaku'en nchra je'e are be'e ngain nunthe Galilea. Kai

be'e kanxion ni nchríi ruee je'e are kjui ngain rajna Jerusalén.

Xrabaa Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56;
Jn. 19:38-42)

⁴²Ko mee kjui viernes tsukjin, thi ncha'on banche'e na kain ixin bachu'en na thi ncha'on banchejuga'a na. ⁴³Mexinxin jaikua juui naa xii bi'in José thi juixin rajna Arimatea, ko xraon'a kunchie'en ngain Pilato ko banchia Jesús. Ko José kjui naa xii bechunda jíe juachaxin ngakjan ni nche'e jíe, ko kai jichu'en thi ncha'on tsetu'an Ndo Dio. ⁴⁴Pilato anto kuisse'en are kunu'e ixin Jesús be'en, mexinxin rua'an xi capitán ixin biganchiangi xa a ko ndua ndabe'en Jesús. ⁴⁵Ko are xi capitán ndachro xa ixin ndua undabe'en Jesús, Pilato bajon juachaxin ngain José ixin nchao sarugikao Jesús. ⁴⁶Kuthimejan

*José binchegianxin Jesús ngain ntha cruz
(San Marcos 15:46)*

José bincheganianxin Jesús ngain nthá cruz ko kuensia naa manta dike'na, ko bikaan ngain naa chinthi dikunchjian ngado'ona jna. Kuthimejan je'e kujeje chinthi kunixin naa xro jíe. ⁴⁷Ko María Magdalena ko María janee José bikon nã thinoo xrabaa Jesús.

Xechon Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12;

Jn. 20:1-10)

16 ¹Ko are ubatho ncha'on nchejuga'a nã, María Magdalena, Salomé ko María janee Jacobo, dike'na nã naa nda xruan anto xrajni ixin rukinga nã nthau'e Jesús. ²Ko ncha'on domingo, thi ncha'on thexinxin semaana, juii nã ngain chinthi are uchri'in ncha'on. ³Ko thinga tendache choo nchra ngatja nthi'á:

—¿Aro kensen sinthjian nã xro jíe jixixin chinthi?

⁴Ko are bintheji nchra, binthegikon nchra ixin thi xro anto jíe udikingi xro. ⁵Ko are binthexi'in nchra thi jii chinthi, nthi'ã bikon nchra naa xan xii no rajianxin thi be'e Jesús, ko lunthue xan rua ko jini luntho. Ko je'e nchra binthexraon nchra. ⁶Aro xan xii ndachro xan ngain nchra:

—Xraon'a ra. Ununa ixin tethjee ra Jesús thi juixin rajna Nazaret, thi kuenganito nã nthá cruz. Aro je'e uxechon ko iko'a nthi'i. Tsjexin ra thi be'e.

⁷Anchee thji ra ngain ni bakao Jesús, ko ngain Pedro, ko ndache ra nã: “Jesús jitau'an ra nthi'á ixin tsji ra ngain nunthe Galilea. Ko nthi'ã sikon ra je'e, jañaá inchin ndathjo ra.”

⁸Ko je'e nchra tethinga nchra sakjuixin nchra ngain chinthi ixin anto texranga nchra ixin binthexraon nchra. Ko ixin anto binthexraon nchra, mexinxin ixru'in kensen ndache nchra thi bintheku'en nchra.

Jesús kununxi'in María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹Kuthimejan are uxechon Jesús ngain thi ncha'on thexinxin semaana, je'e kununxi'in María Magdalena, nchri kuxrue'en ixin Jesús are bachrje'e nchra thi yaato espíritu jian'a bechunda nchra. ¹⁰Ko je'e María Magdalena kjui binchenu'e ni bakao Jesús, aro ni te'i tetsjanga nã ko techiin nã ixin Jesús. ¹¹Ko are kui'in nã ixin Jesús jichon, je'e nã bithikaon'a nã.

Jesús kununxi'in yoo chujni bakao

(Lc. 24:13-35)

¹²Kuthimejan Jesús kununxi'in iyoo chujni bakao, ko ni te'i teyaa nã nthi'á satethji nã ngataon jngi, aro je'e nã xrabatsuan'a nã.

¹³Kuthimejan kayui ni te'i kjui nã ko ndachro nã ngain ni icha thi ku'en, aro ni icha xra bithikaon'a nã.

**Jesús kuetu'an
thi sinche'e ni apóstol**
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49;
Jn. 20:19-23)

¹⁴Ko Jesús juexinxin xraago ngain ni thejngo bakao, are tene nā ngain nthanchaon. Ko je'e binchesathe'e nā ixin bithikaon'a nā ko atho cha thinxin nā, ixin bithikaon'a nā thi ndachro chujni bikon je'e ixin uxechon.

¹⁵Kuthimejan Jesús ndachro ngain nā:

—Thji ra nguixin nunthe ko ndache ra kainxin chujni thi jian juajna. ¹⁶Ko thi chujni sithikaon ko sigithe, rukjan inaa chujni narua ko xru'in ncha'on tsjexin. Aro thi chujni sithikaon'a, Ndo Dio sinche'e nā jie. ¹⁷Ko ji'i sinche'e chujni

sithikaon na nā ja'an: Santsjexin nā espíritu jian'a ngain chujni kunixin juachaxinna runichja nā inaa ngigua, ¹⁸raa nā rutsexin nā kunchee ko ja si'i nā chrujan xruan naduexon chujni, xru'in tsu'en nā, ko kai tsent'a raa nā ngata'a chujni ni'i ko tsuxrue'en nā.

Jesús sakuajiin ngajni
(Lc. 24:50-53)

¹⁹Ko are Nchaa ná Jesús juexin nichjee nā, je'e sakuajiin ngajni ko be'e no rajianxiin Ndo Dio.

²⁰Ko chujni bakao Jesús, kjui nā nguixin nunthe ko kjuago nā thi jian juajna. Ko Jesús bakjengijna nā ngain xra banche'e nā, ko baxraago ngain juajna thi na'a bagikunxin chujni banche'e ni te'i.

© 1996 David C. Cook

Jesús sakuajiin ngajni
(San Marcos 16:19)

©2016 Wycliffe Bible Translators, Inc

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>